

GUVERNUL ROMÂNIEI

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

RAPORT STRATEGIC DE MONITORIZARE

Revizuit 2012

Cuprins

1	Progresul financiar înregistrat în implementarea PNS	5
1.1.	Alocare financiară pentru întreaga perioadă	5
1.2.	Analiza progresului financiar pe ani, axe și măsuri.....	6
1.3.	Evoluția bugetară în perioada 2008-2009.....	8
2	Evoluția indicatorilor de bază	13
2.1.	Evoluția indicatorilor de bază-obiectiv.....	13
2.2.	Evoluția indicatorilor de bază-context	23
3	Evaluarea stadiului de realizare a obiectivelor stabilite în Planul Național Strategic.....	30
3.1.	Obiective și priorități.....	30
3.2.	Limitări ale implementării	38
3.3.	Principalele modificări ale PNDR în perioada de implementare.....	43
3.3.1.	Modificări aduse prin cea de a II-a versiune a PNDR.....	44
3.3.2.	Modificări aduse prin cea de a III-a versiune a PNDR.....	44
3.3.3.	Modificări aduse prin cea de a IV-a versiune a PNDR.....	46
3.3.4.	Modificări aduse prin intermediul celei de a V-a versiuni a PNDR.....	47
4	Analiza eficacității și eficienței	49
4.1.	Fluxul de implementare	49
4.1.1.	Flux general pe măsurile de agro-mediu - Axa 2	51
4.1.2.	Flux general pe măsurile de investiții - Axele 1 și 3	52
4.2.	Eficacitatea și eficiența	52
4.2.1.	Limitele analizei:	53
4.2.2.	Axa 1: Îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol și forestier.	57
4.2.3.	Axa 2. Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural.....	59
4.2.4.	Axa 3: Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	60
4.2.5.	Axa 4. LEADER	62
4.3.	Evaluarea globală a măsurilor în funcție de eficacitate, eficiență și ponderea măsurilor.....	62
4.3.1.	Măsuri Axa 1.....	63
4.3.2.	Măsuri Axa 2.....	64
4.3.3.	Măsuri Axa 3.....	64

5	Coerență, coordonare și stadiul de implementare al Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală	65
5.1.	Coerență și coordonare	65
5.2.	Analiza coerenței și coordonării ajutorului FEADR acordat prin intermediul PNDR in perioada analizata	72
5.3.	Stadiul de implementare a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală	75

ACRONIME

APDRP	Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
DADR	Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Rurală
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEP	Fondul European de Pescuit
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
FSE	Fondul Social European
GAL	Grup de Acțiune Locală
HNV	Valoare Naturală Ridicată
LDSC	Linii Directoare Strategice Comune
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
ONG	Organizație Non Guvernamentală
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNS	Planul Național Strategic
RNDR	Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală

1 Progresul financiar înregistrat în implementarea PNS

1.1. Alocare financiară pentru întreaga perioadă

PNDR 2007-2013 a fost aprobat în luna februarie 2008, cu un buget (cost total) de 13.383.689.236 Euro din care 9.970.795.600 Euro alocare publică, distribuită pe axe și pe tip de finanțare, după cum se prezintă în continuare:

Tabel 1: Buget PNDR

Măsura/Axa	Contribuție publică (€)	Contribuție privată (€)	Total (€)
Total Axa 1	3.967.311.581,0	2.768.070.662,0	6.735.382.243,0
Total Axa 2	2.293.413.375,0	34.269.395,0	2.327.682.770,0
Total Axa 3	2.473.739.880,0	532.635.613,0	3.006.375.493,0
Total Axa 4	235.074.871,0	77.917.966,0	312.992.837,0
511 Asistență tehnică	376.119.793,0	-	376.119.793,0
611. Plăți complementare directe	625.136.100,0	-	625.136.100,0
TOTAL GENERAL	9.970.795.600,00	3.412.893.636,00	13.383.689.236,00

Sursa: PNDR. februarie 2008, versiune aprobată în Comitetul de Dezvoltare Rurală al CE din 20.02.2008

În acest buget inițial se prevedea că, bugetul măsurilor 113, 114, 213, 223, 224 și 341, se va utiliza în cursul anului 2010, după dobândirea capacității administrative și după pregătirea sistemului de implementare a acestora (conform art. 19 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005). În anul 2008 s-a prevăzut ca resursele estimate în bugetul inițial pentru măsurile lansate în a doua etapa PNDR să fie incluse (ascunse) în cadrul altor măsuri din axa corespunzătoare, în funcție de obiectivele specifice ale acestor măsuri. Alocarea indicativă pentru aceste măsuri este prezentată în tabelul următor:

Tabel 2: Alocarea bugetară pentru măsurile care vor fi promovate începând cu anul 2010

Axa/Măsura	Alocare indicativă (publică) (€)	Măsurile în care este cuprinsă alocarea financiară
113-Pensionarea timpurie a fermierilor și lucrătorilor agricoli	71.411.608,0	Măsura 112
114-Utilizarea serviciilor de consiliere	95.215.478,0	Măsura 143
Total Axa 1	166.627.086,0	
213-Plăți Natura 2000 pe teren agricol	100.000.000,0	Măsura 214
223-Prima împădurire a terenurilor non-agricole	75.682.641,0	Măsura 221
224- Plăți Natura 2000 pe teren forestier	16.053.894,0	Măsura 221
Total Axa 2	191.736.535,0	
341-Dobândire de competențe, animare și	12.368.699,0	Măsura 312

Axa/Măsura	Alocare indicativă (publică) (€)	Măsurile în care este cuprinsă alocarea financiară
implementarea strategiilor de dezvoltare locală		
Total Axa 3	12.368.699,0	
TOTAL GENERAL AXELE 1, 2, 3	370.732.320,00	

Sursa: PNDR. februarie 2008, versiune aprobată în Comitetul de Dezvoltare Rurală al CE din 20.02.2008

În versiunea consolidată din decembrie 2009 și în conformitate cu art. 69 (5a) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, România a primit din FEADR o sumă suplimentară de 101.694.000 Euro ceea ce reprezintă o contribuție publică totală de 126.288.136 Euro, prin Planul European de Redresare Economică (PERE) (Bruxelles, 26.11.2008 COM(2008) 800 final Comunicarea Comisiei către Consiliul European).

România a decis ca resursele financiare atribuite prin PERE să fie utilizate în consolidarea operațiilor și activităților deja existente și, astfel, să faciliteze atingerea obiectivelor strategice prevăzute în Planul Național Strategic. Alocarea se distribuie menținând echilibrul inițial al acestor resurse în structura financiară a Programului:

- Respectând procentul atribuit pe axe,
- Prevăzând o creștere a investiției private proporțională cu creșterea fondurilor publice,
- Atribuind un procent de cofinanțare în corespondență cu procentele FEADR.

1.2. Analiza progresului financiar pe ani, axe și măsuri

Analiza progresului financiar s-a realizat pe baza datelor din documentul „European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation Report 2009 (Rural Development Programme CCI n° :007RO06RPO001)”. În cadrul subcapitolului 1.3 “Evoluția bugetară” se prezintă evoluția trimestrială a execuției financiare a PNDR începând cu ultimul trimestru al 2008 (prima perioadă de plată) până la 31 decembrie 2009.

La efectuarea acestei analize s-a luat în considerare faptul că negocierea PNDR-ului s-a realizat în perioada iunie 2007 - februarie 2008, prin urmare implementarea acestuia nu a început în mod practic decât în luna martie 2008, lună în care a fost organizată și prima sesiune de depunere proiecte pentru măsurile 121, 123 și 322.

Totuși, anul 2007 se poate defini ca o perioadă de adaptare legislativă și administrativă pentru punerea în practică a măsurilor. În 2007 s-a lansat măsura 211 iar plățile corespunzătoare acestei perioade s-au realizat în 2009.

Datele din raportul Anual de Progrese pentru anul 2009, demonstrează marile diferențe existente între resursele publice angajate și asociate proiectelor aprobate și plățile realizate.

La data de 31 decembrie 2009 fuseseră angajate 26,3% din resursele destinate axei 1 și 34,1% din cele destinate axei 3, în timp ce gradul de execuție financiară (plăți efectuate) a atins un nivel de 4,3 și respectiv 0,8%.

Tabel 3: Valoarea publică aferentă proiectelor aprobate în perioada de referință

Regiunea	Valoare eligibila nerambursabila - mii EURO									TOTAL Regiunea
	112	121	123	141	142	312	313	322	431	
1 Nord-Est Iași	771,0	56.642,8	66.655,5	7.327,5	--	4.367,2	7.050,4	197.235,9	895,2	340.945,4
2 Sud Est Constanța	955,0	101.612,0	86.148,1	8.475,0	--	660,2	2.923,5	36.199,3	310,3	237.283,4
3 Sud Muntenia Târgoviște	1.204,0	111.176,4	114.907,2	7.545,0	--	735,1	4.068,6	61.245,8	1.298,2	302.180,3
4 Sud Vest Oltenia Craiova	1.048,0	39.380,4	24.663,7	4.612,5	--	1.029,8	3.170,3	155.828,4	293,8	230.026,9
5 Vest Timisoara	1.804,0	67.493,2	53.327,7	3.097,5	--	1.396,2	3.352,6	70.554,5	247,8	201.273,5
6 Nord- Vest Satu Mare	2.172,0	87.389,3	72.251,5	8.452,5	--	3.478,6	8.856,2	198.614,5	857,0	382.071,4
7 Centru Alba Iulia	2.211,0	56.007,0	53.073,3	6.412,5	--	4.697,0	8.253,2	72.432,6	899,3	203.985,8
8 București Ilfov	25,0	1.141,6	12.166,4	187,5	--	0,0	0,0	4.981,5	25,9	18.527,9
TOTAL	10.190,0	520.842,7	483.193,3	46.110,0	0	16.363,9	37.674,7	797.092,4	4.827,4	1.916.294,6

Sursa: Raport anual de progrese privind implementarea programului național de dezvoltare rurală în România în anul 2009

De asemenea, Raportul de Progrese pentru anul 2009 arată numărul redus de proiecte finalizate raportat la cele contractate. Până la 31 decembrie 2009, fuseseră contractate 9.597 proiecte și se finalizaseră 511, dintre care 457 proiecte pe măsura 121, 49 proiecte pe măsura 123 și 5 proiecte pe măsura 312.

1.3. Evoluția bugetară în perioada 2008-2009

Istoricul cheltuielilor publice pe măsură (T4 2008 - T4 2009)

Măsură / Axă	Cheltuieli publice declarate - Euro					
	T4 2008	T1 2009	T2 2009	T3 2009	T4 2009	Total
112 - Instalarea tinerilor fermieri	0,00	0,00	0,00	6.046.362,30	34.250,33	6.080.612,63
121 - Modernizarea exploatațiilor agricole	1.403.844,37	30.039.617,92	29.266.858,10	28.778.672,64	32.823.996,31	122.312.989,34
123 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	344.102,17	1.733.982,12	5.767.778,95	17.235.235,31	15.517.995,12	40.599.093,67
141 - Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență	0,00	0,00	0,00	1.263.000,00	7.944.196,17	9.207.196,17
142 - Înființarea grupurilor de producători	0,00	0,00	0,00	0,00	1.628,01	1.628,01
Total Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	1.747.946,54	31.773.600,04	35.034.637,05	53.323.270,25	56.322.065,94	178.201.519,82
211 - Sprijin pentru zona montană defavorizată	0,00	42.131.828,88	2.167.537,58	46.571.407,48	266.846,90	91.137.620,84
212 - Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană	0,00	0,00	0,00	33.821.902,74	330.525,85	34.152.428,59
214 - Plăți de agro-mediu	0,00	0,00	0,00	142.752.085,91	1.618.980,26	144.371.066,17
Total Axa 2 : Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	0,00	42.131.828,88	2.167.537,58	223.145.396,13	2.216.353,01	269.661.115,60
312 - Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	0,00	0,00	0,00	722.466,98	1.748.104,39	2.470.571,37
313 - Încurajarea activităților turistice	0,00	0,00	0,00	107.343,17	733.637,84	840.981,01
322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a	0,00	0,00	0,00	3.483.998,57	12.955.614,13	16.439.612,70

moștenirii rurale						
Total Axa 3 : Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	0,00	0,00	0,00	4.313.808,72	15.437.356,36	19.751.165,08
511 – Asistență tehnică	0,00	8.445,11	636.295,42	529.546,31	186.514,40	1.360.801,24
611 - Plăți complementare directe	135.347.630,76	1.942.574,19	142.111.755,03	26.493.666,47	1.095.685,03	306.991.311,48
Total	137.095.577,30	75.856.448,22	179.950.225,08	307.805.687,88	75.257.974,74	775.965.913,22

Istoricul plăților din FEADR pe măsură (T4 2008 - T4 2009)

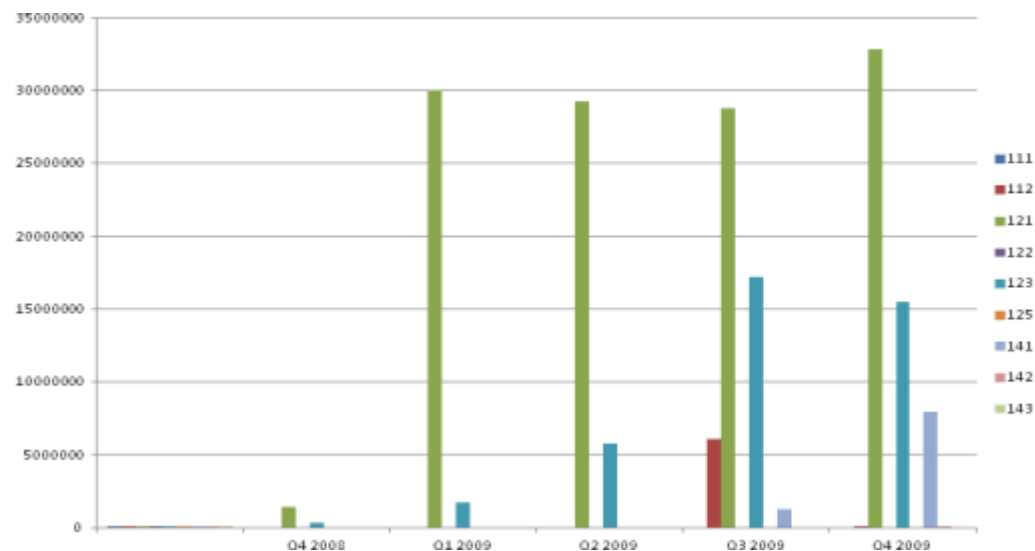
Măsură / Axă	Contribuția plătită din FEADR - Euro					
	T4 2008	T1 2009	T2 2009	T3 2009	T4 2009	Total
112 - Instalarea tinerilor fermieri	0,00	0,00	0,00	4.837.089,84	27.400,27	4.864.490,11
121 - Modernizarea exploatațiilor agricole	1.123.075,50	24.031.694,33	23.413.486,48	23.022.938,12	26.259.197,05	97.850.391,47
123 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	275.281,74	1.387.185,70	4.614.223,16	13.788.188,25	12.414.396,10	32.479.274,93
141 - Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență	0,00	0,00	0,00	1.010.400,00	6.355.356,94	7.365.756,94
142 - Înființarea grupurilor de producători	0,00	0,00	0,00	0,00	1.302,41	1.302,41
Total Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	1.398.357,23	25.418.880,03	28.027.709,64	42.658.616,20	45.057.652,76	142.561.215,86
211 - Sprijin pentru zona montană	0,00	34.548.099,68	1.777.439,90	38.188.554,13	218.814,46	74.732.908,17

defavorizată						
212 - Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană	0,00	0,00	0,00	27.733.960,25	271.031,20	28.004.991,45
214 - Plăți de agro-mediu	0,00	0,00	0,00	117.056.710,44	1.327.563,81	118.384.274,26
Total Axa 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	0,00	34.548.099,68	1.777.439,90	182.979.224,83	1.817.409,47	221.122.173,87
312 - Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	0,00	0,00	0,00	577.973,58	1.398.483,51	1.976.457,10
313 - Încurajarea activităților turistice	0,00	0,00	0,00	85.874,54	586.910,27	672.784,81
322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	0,00	0,00	0,00	2.787.198,86	10.364.491,30	13.151.690,16
Total Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	0,00	0,00	0,00	3.451.046,98	12.349.885,09	15.800.932,06
511 - Asistență tehnică	0,00	6.756,09	509.036,34	423.637,05	149.211,52	1.088.640,99
611 - Plăți complementare directe	108.278.104,61	1.561.885,44	113.694.151,84	21.194.933,18	876.548,02	245.605.623,09
Total	109.676.461,84	61.535.621,24	144.008.337,72	250.707.458,23	60.250.706,86	626.178.585,88

Gradul de execuție financiară al măsurilor axei 1 este redus, reprezintă un procent de 4,4% din resursele prevăzute pentru întreaga perioadă.

Plățile arată o tendință crescătoare începând cu ultimul trimestru al anului 2008, dar gradul de execuție financiară este diferit în funcție de măsură: măsura 121, cu un grad de execuție financiară de 12%, urmată de măsura 123 (3,7%) iar măsurile 111, 125, 142 și 143 prezintă un grad de execuție financiară nul.

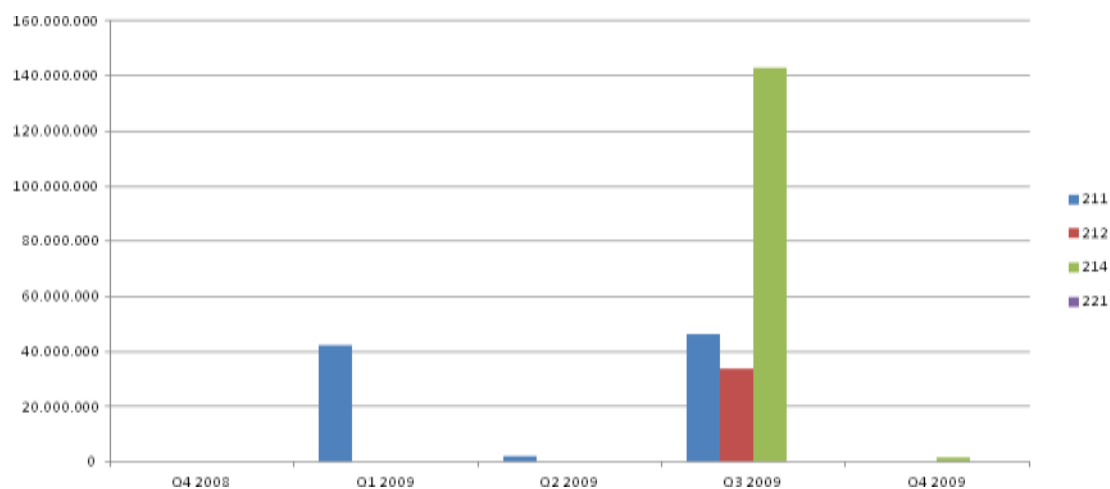
Grafic 1: Evoluția plăților trimestriale realizate pe parcursul 2008-2009 Axa 1

Sursa: European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation report 2009

Evoluția plăților realizate în cadrul măsurilor axei 2, Măsurile 211, 212 și 214 ating un total de 15%, 6,9% și respectiv 14,5% din plățile realizate în raport cu totalul fondurilor alocate. În perioada 2007-2008 nu s-a realizat nici o plată.

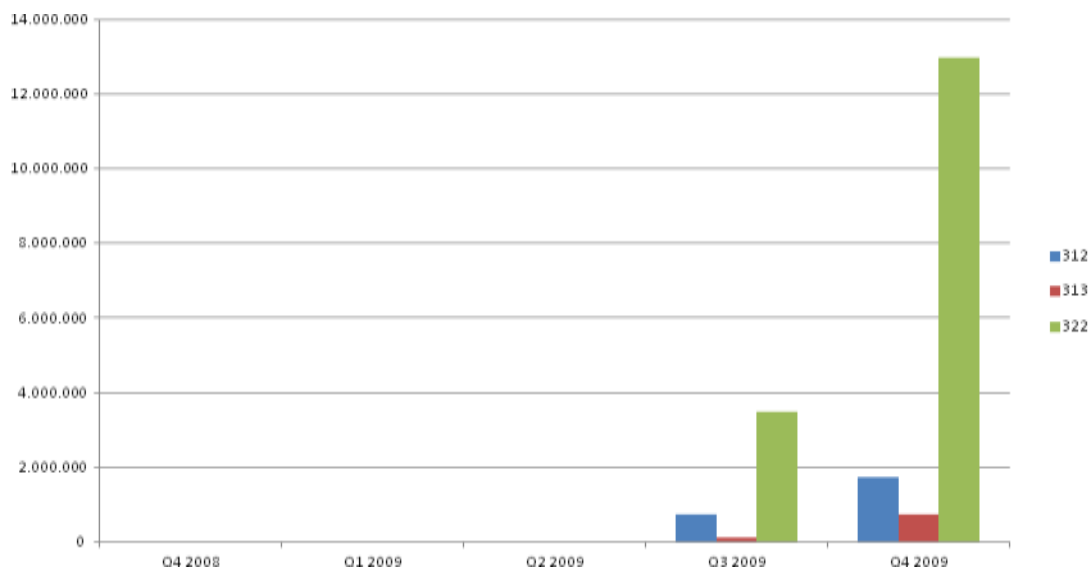
Grafic 2: Evoluția plăților trimestriale efectuate în perioada 2008-2009 Axa 2

Sursa: European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation report 2009

Evoluția plăților efectuate pentru măsurile din cadrul axei 3 demonstrează o tendință crescătoare începând cu anul 2008. Totuși, volumul de plăți realizate este foarte redus (0,8% din alocarea financiară).

Grafic 3: Evoluția plăților trimestriale efectuate în perioada 2008-2009 Axa 3

Sursa: *European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation report 2009*

Implementarea axei 4 se află într-un stadiu incipient. Conform datelor din Raportul Anual de progres pentru anul 2009, au fost aprobate 111 proiecte cu o valoare publică de 4.827.472 Euro pentru măsura 431.1 însă nu a fost efectuată nici o plată.

Măsura 511 prezintă un grad de realizare de aprox. 0,4% din resursele alocate pentru întreaga perioadă, au fost încheiate 5 contracte cu o valoare eligibilă de 788,846 mii Euro.

Plățile complementare directe (măsura 611) ating un procent de realizare foarte ridicat (49,1% din fondurile alocate).

2 Evoluția indicatorilor de bază

2.1. Evoluția indicatorilor de bază-obiectiv

INDICATORI DE BAZĂ - OBIECTIV												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru România	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
Orizontal	1	Dezvoltarea economică	PIB/locuitor (UE 27 = 100%)	EUROSTAT	2005	33%	2006	39%	2009	46%	↑	Dezvoltarea economica a Romaniei a avut o evolutie pozitiva, PIB a avut o tendinta permanenta de crestere
	2	Rata de angajare	Persoane angajate ca procent din populația totală ce aparține aceleiași categorii de vârstă (%)	INS	2005	57,7	2006	61,1	2009	60,7	↑	Rata de ocupare a populatiei a înregistrat o usoara crestere, aratand o evolutie pozitiva a acestui indicator
	3	Rata șomajului	Rata șomajului (% populația activă)	INS	2005	7,2	2006	7,3	2009	6,9	↓	Rata șomajului a scăzut ușor, aratand o evolutie pozitiva a pietei muncii

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
AXA 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	4	Training și educație în agricultură	% Fermieri cu nivel de educație de bază și complet	INS	2005	7,4	2006	-	2009	-	-	Statisticile oficiale nu au oferit date actualizate cu privire la evoluția acestui indicator în perioada analizată
	5	Structura pe vârste în agricultură	Cota: % fermieri < 35 / >= 55 ani	EUROSTAT	2005	0,08	2007	0,06	2009	NA	-	Datele relevă tendința generală de îmbătrânire a populației, reflectată și în structura pe vârste în agricultură
	6	Productivitatea muncii în agricultură	VAB/AWU - totală și pe sector (lei /persoane)	INS	2005	NA	2006	9.420,92	2008	10.350,90	↑	Productivitatea muncii în agricultură a crescut, arătând o evoluție pozitivă a competitivității agriculturii
	7	Formarea capitalului fix brut în agricultură	GFCF în agricultură Mil. euro	EUROSTAT	2003	498	2005	501	2008	976	↑	Capitalul fix brut din agricultură a avut o evoluție pozitivă, arătând îmbunătățirea semnificativă a investițiilor în capitalul fix din agricultură în ultimii ani, o rată de creștere de aprox. 14% pe an
	8	Dezvoltarea angajării în sectorul primar	Angajarea în sectorul primar (mii persoane)	INS	2005	2.943	2006	2.939	2009	2.689	↓	Angajarea în sectorul primar a resimțit o ușoară scădere în perioada analizată
	9	Dezvoltarea economică a sectorului	VAB în sectorul primar (Milioane de €)	EUROSTAT	2002	4.576,9	2006	5.648,6	2009	7.474,0	↑	Sectorul primar a înregistrat o creștere semnificativă a valorii adăugate brute reînregistrând

	primar											astfel cresterea performantei sectorului agricol
10	Productivitatea muncii în industria alimentară	VAB/angajat în industria alimentară (Lei/angajat)	INS	2005	80.281,7	2006	92.417,6	2008	112.934,8	↑		Productivitatea muncii in industria alimentara a crescut, aratand o evolutie pozitiva a a eficientei muncii in industria alimentara
11	Formarea capitalului fix brut în industria alimentară*	GFCF în industria alimentară	NA	2005	NA	2006	NA	2009	NA			Indicator indisponibil
12	Dezvoltarea angajării în industria alimentară	Rata de angajare în industria alimentară (mii persoane)	EUROSTAT	2005	2277	2006	2219	2007	2165	↓		Rata de angajare in industria alimentara a inregistrat o tendinta de usoara scadere
13	Dezvoltarea economică a sectorului alimentar	VAB în industria alimentară (mil. euro)	EUROSTAT	2005	4.785,9	2006	5.648,6	2009	7.441,5	↑		Conform dateelor Eurostat VAB in industria alimentara a crescut, aratand o evolutie pozitiva a acestui sector in economia romaneneasca
14	Productivitatea muncii în sectorul forestier	VAB/angajat în Agricultură, vânătoare și silvicultură (Lei/angajat)	INS	2005	7.885,8	2006	9.420,9	2008	10.350,9	↑		Productivitatea muncii in sectorul forestier a crescut, aratand o evolutie pozitiva a a eficientei muncii in sectorul forestier
15	Formarea capitalului fix în sectorul forestier	GFCF în sectorul forestier (mil. Euro)	EUROSTAT	2005	NA	2006	NA	2008	29,8			Nu exista date disponibile pentru a analiza evolutia acestui indicator in timp
16	Importanța fermelor de semi-subsistență în NSM	Număr de ferme < 1 UDE	INS	2005	3.020.184	2006	-	2009	--			Cel mai recent recensamant agricol a avut loc in anul 2011, rezultatele acestuia nefiind inca disponibile

	Importanța fermelor de subzistență în România	Număr de ferme < 2 UDE	INS	2005	3.871.242	2006	-	2009	-		Cel mai recent recensământ agricol a avut loc în anul 2011, rezultatele acestuia nefiind încă disponibile
	Importanța fermelor de semi-subzistență în România	Număr de ferme >2 UDE< 8 UDE	INS	2005	354.317	2006	-	2009	-		Cel mai recent recensământ agricol a avut loc în anul 2011, rezultatele acestuia nefiind încă disponibile

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV											
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioadă a 2006 - 2009	Progresul înregistrat
AXA 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	17	Biodiversitate: Populația de păsări specifice terenurilor agricole**	Evoluția indicelui populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole (perechi /parcels de observare)	SOR	2005	NA	2006	NA	2010	1,47 perechi /parcels de observare a 20 de specii de păsări luate în considerare	Valoarea de bază a fost stabilită prin intermediul unui studiu realizat de către Societatea Ornitologică Română (SOR) în anul 2010, reprezintă 100%,
	18	Biodiversitate: Terenurile cu înaltă valoare naturală	SAU în zonele cu înaltă valoare naturală (milioane ha)	Indicativ MADR	2005	NA	2006	NA	2008	2,4	
	19	Biodiversitate: Componenta pe specii a populațiilor de arbori	Distribuirea speciilor pe zone de FOWL (%conifere/%foioase/%mixt)	MCPFE 2007	2005	28,7/68,4/0,0	2006	NA	2009	NA	Nu sunt disponibile date care să permită o analiză a evoluției în timp
	20	Calitatea apei: Bilanțul brut a nutrienților	Balanța azotului (kg/ha)	Eurostat - Agri-environmental indicators	2005-2008				6,8		Comparativ cu valorile medii pentru UE 27, valorile înregistrate în România sunt semnificativ mai mici
	Balanța fosforului (kg/ha)		2005-2008				-1,3				

AXA 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	21	Calitatea apei: Poluarea cu nitrați și pesticide	Tendențele anuale privind concentrația de nitrați din ape de suprafața mg/l NO3	EEA	2005	NA	2006	NA	2009		1	Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			Tendențele anuale privind concentrația de nitrați din ape de adâncime mg/l NO3		2005	NA	2006	NA	2009		17,5	
	22	Sol: Zone care prezintă risc de eroziune a solurilor	(T/ha/an)	JRC	2004	0,44	2006	2,6	2009	NA	↑	Tendinta de crestere
	23	Sol: Agricultură ecologică	SAU pentru agricultura ecologică (Ha)	DG AGRI	2005	87.916	2006	107.582	2009	168,288	↑	Suprafata de teren pe care se practica agricultura ecologica a crescut semnificativ, aratand o evolutie pozitiva
	24	Schimbări climatice: Producția de energie regenerabilă care provine din agricultură și din sectorul forestier	Producția de energie regenerabilă din agricultură (ktep)	Eurostat	2005	0	2006	9	2008	58	↑	Productia de energie regenerabila in agricultura a crescut semnificativ
			Producția de energie regenerabila din silvicultura (ktep)	Eurostat	2005	3.229	2006	3.235	2008	3.750	↑	Productia de energie regenerabila din silvicultura a crescut usor
25	Schimbări climatice: SAU dedicată producției de energie regenerabilă	SAU pentru culturile energetice și de biomasă (<i>mii de ha</i>)	DG AGRI	2005	NA	2006	NA	2007	88	↔	Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp	

	26	Schimbări climatice: Emisii de gaze cu efect de seră din agricultură	Emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură (Echivalentul a 1000 ton. de CO ₂)	Eurostat	2005	20.283	2007	19.550	2008	20.287	↔	Trend constant
--	----	---	---	----------	------	--------	------	--------	------	--------	---	----------------

* Sursa de date pentru indicatorul „Formarea capitalului fix brut în industria alimentară”, în cazul Statelor Membre pentru care indicatorul este disponibil o constituie „Eurostat - Economy & Finance – National Accounts– Annual national accounts - Breakdowns - Breakdown by 31 branches - Macroeconomic aggregates at current prices”.

Pana în prezent Eurostat nu a furnizat date pentru România. O sursă alternativă de date o poate constitui datele înregistrate în statisticile naționale, prin intermediul Institutului Național Statistic (INS). Au loc demersuri pentru furnizarea acestui indicator de către INS, prin includerea acestuia în Programul Statistic Național Multianual elaborat de către INS și avizat și de către MADR. În cazul în care acest lucru nu este posibil datorită bugetului INS insuficient pentru cerințele tuturor ministerelor, se dorește ca INS să sprijine AM PNDR, în sensul furnizării metodologiei privind colectarea, procesarea, analiza și constituirea seriilor de date statistice, urmând ca datele statistice să fie obținute (colectate și agregate) prin cercetări și studii statistice finanțate prin măsura de Asistență Tehnică din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

** În ceea ce privește indicatorul de bază referitor la „Populația de pasări specifice terenurilor agricole”, precizăm faptul că, având în vedere că, România nu a făcut parte din studiul elaborat de Eurostat și PECBM (Pan-European Common Bird Monitoring) prin care s-a stabilit indexul populațiilor de pasări (19 specii, datele înregistrate în anul 2000 reprezentând valoarea de bază în funcție de care se urmărește evoluția populațiilor de pasări, 2000 = 100), AM PNDR a finanțat în 2010 un studiu realizat de către Societatea Ornitologică Română, prin care s-a stabilit valoarea de bază pentru România, în funcție de care se va analiza evoluția viitoare a populațiilor de pasări specifice terenurilor agricole, pentru România valoarea 2010 = 100%. Datele culese pe parcursul anului 2010 au fost organizate într-o bază de date de Access, unde sunt introduse datele fiecărui Jurnal de teren, precum și datele de la fiecare punct de observație (număr punct, ora începerii observației, intensitate vânt, numărul speciilor observate pe categorii). Din această bază de date se pot genera în viitor tabele specifice, pe siruri de date culese pe parcursul unor perioade multianuale, folosite de programul informatic TRIM, pentru evaluarea tendințelor populațiilor speciilor analizate. Nivelul de bază pentru populațiile de specii de păsări specifice terenurilor agricole în România, rezultat în urma studiului derulat pe parcursul anului 2010, este de 1,47 perechi per plot de observație, reprezentând nivelul de bază al indexului speciilor de păsări specifice terenurilor agricole pentru România (100% la nivelul de referință dat de anul 2010).

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
AXA 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	27	Fermieri cu alte activități generatoare de venit	% Fermieri cu alte activități generatoare de venit	EUROSTAT	2003	19,9	2005	41	2007	36,3	↑	Se înregistrează o creștere a fermierilor care desfășoară activități nonagricole, ceea ce arată o îmbunătățire a situației diversificării activităților economice în mediul rural
	28	Dezvoltarea angajării în sectorul non-agricol	Populația ocupată în activități neagricole (mii persoane)	EUROSTAT	2005	6.184	2006	6.479	2007	9.365	↑	Datele reflectă creșterea populației ocupate în activități nonagricole și o diversificare a activităților economice în zona rurală
	29	Dezvoltarea economică a sectorului non-agricol	VAB în sectorul secundar (milioane de lei)	INS	2005	ND	2006	74.546,1	2009	104.738,7	↑	Conform datelor INS, VAB în sectorul secundar a crescut, arătând o evoluție pozitivă a acestui sector în economia românească
			VAB în sectorul terțiar (milioane de lei)	INS	2005	NA	2006	147.875,1	2009	221.409,6	↑	VAB în sectorul terțiar a crescut semnificativ
	30	Dezvoltarea activităților independente	Persoane care desfășoară activități independente (mii persoane)	EUROSTAT	2005	.1959	2006	1.924	2009	1.922	↔	Numărul persoanelor care desfășoară activități independente (autoangajate) păstrează un trend constant

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
	31	Infrastructura de turism în zonele rurale	Capacitatea de cazare turistică	INS	2005	282.661	2006	287.158	2009	303.486	↑	Trend de creștere generat de investițiile în infrastructura de primire turistică
	32	Răspândirea Internetului în zonele rurale	% Populație înscrisă la DSL Internet (Digital Subscriber Line)	DG AGRI based on DG-INFISO	-	-	2008	3,1	2009	3,4	↑	Trend ascendent
	33	Dezvoltarea sectorului serviciilor	% VAB în servicii în total VAB	INS	2005	ND	2006	48,6	2009	50,1	↑	Trend ascendent
	34	Migrația netă	Rata migrației nete	EUROSTAT	2005	-0,3	2006	NA	2008	0,1		Rata migrației a devenit pozitivă
	35	Formare continuă în zonele rurale	% Populație adultă ce participă la educație și instruire	EUROSTAT	2004	1,4	2006	1,3	2009	1,4	↔	Trend constant

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat
AXA 4 LEADER	36	Dezvoltarea Grupurilor de Acțiune Locală	% Populație acoperita de GAL-uri	MADR	2005	0	2006	0	2009	0		Selectia GAL-urilor in Romania a avut loc ulterior anului 2009

2.2. Evoluția indicatorilor de bază-context

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
Orizontal	1	Desemnarea zonelor rurale	Desemnarea zonelor rurale conform metodologiei OECD (PR și IR)	OECD	2005	-	2006	-	2009	-	In documentele programatice in domeniul dezvoltarii rurale pentru perioada 2007-2013, Romania nu a utilizat definitia spatiului rural conform metodologiei OECD	
	2	Importanța zonelor rurale	% Teritoriu în zonele rurale (Predominant Rural si Intermediar Rural conform OECD)	OECD	2005	99,9	2006	-	2008	99,2	↔	In documentele programatice in domeniul dezvoltarii rurale pentru perioada 2007-2013, Romania nu a utilizat definitia spatiului rural conform metodologiei OECD
			% Populație în zonele rurale	INS	2005	45,1	2006	45,1	2009	45,0	↔	Tendinta constanta
			% VAB în zonele rurale (Predominant Rural si Intermediar Rural conform OECD)	EUROSTAT	2002	80,9	2005	80,3	2008	75	↓	Tendinta de scadere
			% Populației ocupate din mediul rural în total populație ocupată	INS	2005	NA	2006	45,1	2009	45,6	↔	Tendinta constanta

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
AXA 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	3	Utilizarea terenului agricol	% Teren arabil/pășuni permanente/culturi permanente	INS	2005	63,9/22,8/2,9	2006	64,0/22,6/2,8	2009	64,1/22,5/2,9	↔	Tendinta constanta
	4	Structura fermei	Număr de ferme (milioane)	INS	2005	4,25	2007	3,93	2009	NA	↓	Tendinta de scadere generata de comasarea terenurilor
			Suprafața agricolă utilizată (mii de hectare)	INS	2005	14.741,2	2007	ND	2009	14.684,9	↓	Tendinta de usoara scadere
			Suprafața medie a fermei (Ha)	EUROSTAT	2003	3,2	2005	3,3	2007	3,5	↑	Tendinta de usoara crestere, demonstrata si de scaderea numarului de ferme
			Suprafața economică medie a fermei	EUROSTAT	2005	1,1	2006	NA	2007	1	↔	Tendinta constanta
			Forța de muncă (AWU)	EUROSTAT	2005	2.595.590	2006	-	2007	2.205.280	↓	Tendinta de scadere

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
	5	Structura sistemului forestier	Terenul forestier disponibil pentru furnizarea de masă lemnoasă (FAWS) (mii ha)	FOREST EUROPE/UNEC E/FAO	2005	4,628	2006	NA	2010	5.193	↑	Tendinta de usoara crestere
			Proprietatea (% FAWS considerată eligibilă - deținută de instituții publice altele decât Statul/ în proprietate privata)	INS	2005	13,39/20,35	2006	NA	2009	NA		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			Dimensiunea medie a exploatarei private (FOWL) (ha)	INS	2006	0,6	2006	NA	2009	NA		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
	6	Productivitate a sectorului forestier	Creșterea medie a volumului - anual net (m ³ / an / ha FAWS)	INS date 2005/Eurostat date 2010	2005	5,6	2006	NA	2010	6,5	↑	Tendinta de crestere

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
AXA 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	7	Utilizarea terenului	% Teren agricol/forestier/natural /artificial	CLC 2000 CLC 2006	2000	56,6/29,3/6,2/ 6,3	2006	56,7/29,3/5,8/ 6,3	2009	NA	↔	S-au înregistrat usoare variații ale valorii indicatorului
	8	Zone defavorizate -LFA	%SAU în non LFA/LFA montan / LFA semnificativ / LFA specific	DG AGRI/ CAP-IDIM	2005	-	2006	-	2008	71,1/15,7/1,3/ 11,9		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
	9	Zone pe care se practică agricultura extensivă	% SAU pentru culturi arabile extensive	EUROSTAT	2005	42,2	2007	47,3	2009	-	↔	Tendinta constanta
			% SAU pentru pășunat extensiv	EUROSTAT	2005	37,5	2007	38,6	2009	-	↔	Tendinta constanta
	10	Zone Natura 2000	% Teritoriu în cadrul Natura 2000	DG ENV/ EEA-	2005	-	2006	-	2010	11,9 SPA's 13,2 SCI's		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			% SAU în cadrul Natura 2000	DG ENV/ EEA	2005	-	2006	-	2010	9,8		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			% Zone forestiere în cadrul Natura 2000	DG ENV/ EEA	2005	-	2006	-	2010	29,8		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
	11	Biodiversitate: Păduri	% FOWL protejat pentru conservarea	MCPFE 2007	2005	2,13/1,31/2,7 9/2,20	2006	NA	2009	NA		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat
		protejate	biodiversității, peisajelor și elemente naturale specifice (MCPFE 4.9, clasa 1.1, 1.2, 1.3 & 2)									in timp

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat
AXA 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	12	Dezvoltarea zonelor forestiere	Creșterea anuală medie a pădurilor și a altor zone forestiere (1000 ha/an)	FRA 2010	2000-2005	5,6	2005-2010	-2,0	-	-		Tendinta negativa
	13	Sănătatea ecosistemului forestier	% Mixt (toate speciile)/% conifere/% foioase în clase de defoliere 2-4	ICP Forest	2004	11,7/7,6/13	2006	21,3/21,6/21,2	2009	18,9/21,7/18,3		

	14	Calitatea apei	% teritoriu desemnat ca fiind Zonă Vulnerabilă la Nitrați	MADR	2005	NA	2007	8,64	DG ENV 2009	57,8	↑	Crestere semnificativa
	15	Utilizarea apei	% SAU irigata	EUROSTAT	2005	0,7	2006	NA	2007	1,3	↑	Tendinta de crestere dar se pastreaza decalajul fata de media europeana de 6,7
	16	Păduri de protecție destinate în principal protecției solurilor și apelor	% FOWL teren gestionat în principal pentru sol și protecția apelor (MCPFE 5.1 clasa 3.1)	MCPFE 2007 date 2005/ FOREST EUROPE – UNECE-FAO date 2010	2005	25,1	2006	NA	2010	44,4	↑	Crestere semnificativa

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare pentru România	Anul	Valoare pentru Romania	Anul	Valoare pentru Romania	Variația în perioada 2006 - 2009	Progresul înregistrat	
AXA 3: Calitatea	17	Densitatea populației	Locuitori / km ²	INS	2005	90,7	2006	90,9	2009	90,1	↓	Trend de usoara descrestere

vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	18	Structura pe vârste	% Persoane cu vârste de (0-14) ani/ (15-64) ani / >=65 ani din populația totală	INS	2005	național: 15,6/69,6/1 4,8 rural: 17,8/63,4/1 8,7	2006	național: 15,59/69,64/1 4,75 rural: 17,83/63,44/1 8,71	2009	național: 15,11/69,95/1 4,92 rural: 17,02/64,39/1 8,58	↓/↑/↔	Tendinta constanta	
	19	Structura economiei	% VAB pe sector (primar/secundar /terțiar)	INS	2004	14,1/34,3/5 1,6	2006	8,8/36,1/55,0	2009	7,0/37,3/55,6	↓/↑/↑	Scaderea ponderii sectorului primar, cresterea ponderii sectorului secundar si tertiar demonstreaza diversificarea activitatilor economice in spatiul rural	
	20	Structura angajării	% Angajare pe sector (primar/secundar /terțiar)	INS	2005	32,2/30,3/3 7,5	2008	35,4/35,2/29, 4	2009	35,8/33,7/30, 5	↑/↑/↑	Angajarea in sectorul primar a cunoscut cea mai semnificativa crestere dintre cele trei sectoare economice	
	21	Șomajul pe termen lung	Total (12 luni și peste)	INS	2005	Urban: 4	2006	Urban: 4,7	2009	Urban: 2,6	↓	↓	Tendinta de scadere atat la nivel national cat si rural
						Rural: 2,7		Rural: 3,2		Rural: 1,5			
	22	Nivelul de educație	% Adulți (25-64) cu educație medie și superioară	INS	2005	73,1	2006 Eurostat	74,3	2009 INS	75,2	↑	Tendinta de usoara crestere	
	23	Infrastructura Internet	DSL acoperire (% teritoriu)	DG-INFISO	2005	NA	2006	NA	2010	82		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp	

3 Evaluarea stadiului de realizare a obiectivelor stabilite în Planul Național Strategic

3.1. Obiective și priorități

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, pune accentul pe aspecte precum competitivitate, mediu, calitatea vieții, având ca obiective generale:

Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;

Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural;

Încurajarea diversificării economiei rurale și îmbunătățirea calității vieții din spațiul rural;

Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare locală (LEADER).

Fiecare dintre aceste patru obiective generale marchează structura principalelor axe ale PNDR și sunt transpuse în diferite obiective strategice ce țin cont de situația economică locală și regională din mediul rural și provocările ce vor urma. Aceste obiective se concretizează și devin operaționale prin intermediul unor obiective specifice, în cadrul cărora s-au conturat și elaborat diferite măsuri specifice în strânsă legătură cu obiectivele strategice.

În cadrul Planului Național Strategic, prioritizarea obiectivelor este reflectată în alocarea financiară a fiecărui obiectiv și a măsurilor implementate.

Gradul de realizare al acestor obiective este strâns legat de gradul de eficacitate și eficiență a diferitelor măsuri și de valoarea pe care o ating indicatorii de realizare și rezultat care cuantifică obiectivele lor specifice. Din această cauză, analiza gradului de îndeplinire a obiectivelor strategice se realizează în baza resurselor programate și a resurselor efectiv executate, adică, compararea valorilor atinse cu cele programate.

În tabelul de mai jos apar două tipuri de calcul: gradul de îndeplinire financiară a respectivelor obiective în termeni absoluți, adică, comparând gradul de execuție a realizării cu nivelul bugetat și în termeni relativi, procentul pe care-l reprezintă resursele executate, grupate, pentru realizarea fiecărui obiectiv, în funcție de bugetul executat în mod real pe fiecare axă până la data de 31 decembrie 2009.

În continuare, se prezintă principalele calcule realizate pornind de la tabelul de alocare financiară din cadrul PNDR:

- Gruparea resurselor alocate pe măsura și al procentului programat destinat realizării obiectivelor strategice având în vedere legătura lor cu obiectivele specifice fiecărei măsuri.
- Calculul gradului de contribuție financiară a fiecăreia dintre măsuri la obiectivele strategice în funcție de totalul programat.
- Calculul contribuției și ponderea specifică a fiecăreia dintre măsuri la realizarea obiectivelor strategice în funcție de totalul realizat până la 31 decembrie 2009.

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Ponderea estimată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Ponderea estimată a fiecărei axe în total alocare FEADR	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ²	Cheltuială publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Ponderea actualizată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Cheltuială publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec.2009 ³	Cheltuială publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec.2009	Ponderea realizată a obiectivului în total finanțare publică/axă până la 31 dec.2009	Contribuția obiectivului în total realizat până la 31 dec.2009	
Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectoarele agroalimentar și forestier, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole, pădurilor și unităților de procesare	Sprijinirea fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectoarele agroalimentar și forestier pentru îmbunătățirea capitalului uman prin sprijinirea acestora în vederea adaptării la noul context	111 "Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe"	119,02	277,72	100,00%	7,00%	44,23%	119,02	277,71	100,00%	7,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	
		143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”	63,48		100,00%			158,69		100,00%		0,00	0,00			
		114 „Utilizarea serviciilor de consiliere” (2010)	95,22		100,00%			0,00		100,00%		0,00	0,00			0,00
Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semisubzistență și a asociațiilor acestora cu respectarea principiilor dezvoltării durabile	Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semisubzistență să pătrundă pe piață	112 „Instalarea tinerilor fermieri”	265,81	813,30	100,00%	20,50%	44,23%	337,22	813,30	100,00%	20,50%	6,08	15,29	8,58%	3,27%	
		113 „Pensionarea timpurie a fermierilor și a lucrătorilor agricoli” (2010)	71,41		100,00%			0,00		100,00%		0,00				0,00
		141 „Sprijinirea fermelor agricole de semisubzistență	476,08		100,00%			476,08		100,00%		9,21				9,21
	Modernizarea exploatațiilor agricole	121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”	991,83	991,83	100,00%	25,00%	991,83	991,83	100,00%	25,00%	122,32	122,32	68,64%	26,16%		
	Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu	125 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii”	476,08	476,08	100,00%	12,00%	476,08	476,08	100,00%	12,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%		
Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.	Sprijinirea industriei agroalimentare	123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”	856,94 ⁴	995,80	80,00%	25,10%	44,23%	856,94 ⁵	995,08	80,00%	25,10%	32,48	32,48	18,23%	6,95%	
		142 „Înființarea grupurilor de producători”	138,86		100,00%			138,86		100,00%		0,002				0,002
	Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice	122 „Îmbunătățirea valorii economice a pădurii”	198,37	412,60	100,00%	10,40%	44,23%	198,37	412,60	100,00%	10,40%	0,00	8,12	8,12	4,56%	1,74%
		123 „Creșterea valorii adăugate produselor agricole și forestiere	214,23 ⁶		20,00%			214,23 ⁷		20,00%		8,12				
Total Axa 1			3.967,3	3.967,3	100%	100%	44,23%	3.967,3	3.967,3	100%	100%	178,21	178,21	100,00%	38,11%	
Continuarea utilizării terenurilor agricole	Să contribuie în zona montană	211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”	607,75	607,75	100%	26,50%	25,57%	607,75	607,75	100%	26,50%	91,14	91,14	33,80%	19,49%	

¹ Sursa: Tabel pag. 119, PNDR 2007-2013 –versiunea a V-a, iunie 2010

² Sursa: Financial Implementation Report 2009

³ Sursa: Financial Implementation Report 2009

⁴ Reprezintă 80% din 1.071,17 (alocarea financiară totală în mil. euro pe măsură fără alocarea suplimentară PERE) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent.

⁵ Reprezintă 80% din 1.071,17 (alocare financiară totală pe măsură în mil. euro fără alocarea suplimentară PERE) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

⁶ Reprezintă 20% din 1.071,17 (alocarea financiară totală pe măsură în mil. euro fără alocarea suplimentară PERE) conform gradului de participare la obținerea obiectivului

⁷ Reprezintă 20% din 1.071,17 (alocarea financiară totală pe măsură în mil. euro fără alocarea suplimentară PERE) conform gradului de participare la obținerea obiectivului

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Ponderea estimată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Ponderea estimată a fiecărei axe în total alocare FEADR	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ²	Cheltuială publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Ponderea actualizată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Cheltuială publică realizat pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec.2009 ³	Cheltuială publică realizat pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec.2009	Ponderea realizat a obiectivului în total finanțare publică/axă până la 31 dec.2009	Contribuția obiectivului în total realizat până la 31 dec.2009
din zonele defavorizate și promovarea agriculturii durabile	defavorizată la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile														
	Să contribuie în zonele defavorizate - altele decât zona montană, la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel și viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile	212 „Sprijin pentru zone defavorizate-altele decât zona montană”	493,08	493,08	100%	21,50%		493,08	493,08	100%	21,50%	34,15	34,15	12,66%	7,30%
Conservarea și îmbunătățirea stării resurselor naturale și a habitatelor.	Sprijinirea fermierilor prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele privind protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice	213 „Plăți Natura 2000 pe teren agricol (2010)”	100,00	100,00	100%	4,36%		0,00	0,00	100%	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Să contribuie la dezvoltarea rurală durabilă prin încurajarea utilizatorilor de terenuri agricole să introducă sau să continue metode de producție agricolă, compatibile cu îmbunătățirea mediului, inclusiv a biodiversității, a apei, a solului și a peisajului rural	214 „Plăți de agro – mediu”	863,23	863,23	100%	37,64%		963,23	963,23	100%	42,00%	144,37	144,37	53,54%	30,87%

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere estimată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Pondere estimată a fiecărei axe în total alocare FEADR	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ²	Cheltuială publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere actualizată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Cheltuială publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec.2009 ³	Cheltuială publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec.2009	Pondere realizată a obiectivului în total finanțare publică/axă până la 31 dec.2009	Contribuția obiectivului în total realizat până la 31 dec.2009
Promovarea managementului durabil al terenurilor forestiere.	Creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei, solurilor, împotriva factorilor naturali și antropici dăunători, precum și de asigurare a funcțiilor recreative, pe baza rolului multifuncțional al acestora	221 „Prima împădurire a terenurilor agricole”	137,60 ⁸	213,28	100%	9,30		229,34	229,34	100%	10,0%	0,00	0,00	0,00	0,00
		223 „Prima împădurire a terenurilor non – agricole” (2010)	75,68		100%			0,00		100%		0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Sprrijinirea proprietarilor de terenuri forestiere prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele pentru protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice	224 „Plăți Natura 2000 pe teren forestier (2010)	16,05	16,05	100%	0,70%		0,00	0,00	100%	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Total Axa 2		2.293,4	2.293,4	100%	100%	25,57%	2.293,4	2.293,4	100%	100%	269,66	269,66	100%	57,67%
Menținerea și dezvoltarea activităților economice prin creșterea numărului de locuri de muncă	Diversificarea activităților economice non-agricole din gospodăriile agricole și încurajarea micilor întreprinzători în spațiul rural	312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi	371,06	752,02	100,00%	30,40%	27,58%	383,43	764,39	100,00%	30,90%	2,47	3,05	15,45%	0,65%
		313 „Încurajarea activităților turistice”	380,96 ⁹		70,00%			380,96 ¹⁰		70,00%		0,58 ¹¹			
Creșterea atractivității zonelor rurale	Crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților și a atracțiilor turistice - Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază	322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”	1.546,09	1.709,36	100,00%	69,10%		1.546,09	1.709,36	100,00%	69,10%	16,44	16,69	84,55%	3,57%
		313 „Încurajarea activităților turistice”	163,27 ¹²		30,00%			163,27 ¹³		30,00%		0,25 ¹⁴			

⁹ Reprezintă 70% din 544,23 (alocare financiară pe măsura în mil. euro) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

¹⁰ Reprezintă 70% din 544,23 (alocarea financiară în mil. euro) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

¹¹ Reprezintă 70% din 0,84 (alocarea financiară în mil. euro) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

¹² Reprezintă 30% din 544,23 (alocare financiară în mil euro) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

¹³ Reprezintă 30% din 544,23 (alocare financiară în mil. euro) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

¹⁴ Reprezintă 30% din 0,84 (alocare financiară în mil. euro) conform gradului de participare la obținerea obiectivului aferent

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere estimată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Pondere estimată a fiecărei axe în total alocare FEADR	Alocare financiară (cheltuială publică pe măsură în mil. Euro) ²	Cheltuială publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere actualizată a obiectivului în total finanțare publică/axă	Cheltuială publică realizată pe "măsura" până la 31 dec.2009 ³ (mil. Euro)	Cheltuială publică realizată pe "obiectiv" până la 31 dec.2009 (mil. Euro)	Pondere realizată a obiectivului în total finanțare publică/axă până la 31 dec.2009	Contribuția obiectivului în total realizat până la 31 dec.2009
	din zonele rurale - Îmbunătățirea calității mediului social, natural și economic în zonele rurale - Protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural														
Dezvoltarea abilităților și stimularea conștientizării actorilor locali cu privire la importanța guvernantei locale	Dezvoltarea competențelor actorilor locali pentru a stimula organizarea teritoriului	341 "Dobândire de competențe, animare și implementarea strategiilor de dezvoltare locală" (2010)	12,37	12,37	100,00%	0,50%		0,00	0,00	100,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Total Axa 3			2.473,7	2.473,7	100%	100%	27,58%	2.473,7	2.473,7	100%	100%	19,74	19,74	100%	4,22%
Promovarea potențialului endogen al teritoriilor	Participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative	411. Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	57,59	171,60 ¹⁵	100,00%	73,00%		57,59	171,60	100,00%	73,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%
		412. Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	22,33		100,00%			22,33		100,00%					
		413. Calitatea vieții și diversificarea economiei rurale	91,68		100,00%			91,68		100,00%					
Îmbunătățirea guvernantei locale	Încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării	4.21 Implementarea proiectelor de cooperare	4,70	4,70	100%	2,00%	2,62%	4,70	4,70	100%	2,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%
		431-1. Construcție parteneriate public – private	11,75	58,76	100%	25,00%		11,75	58,76	100%	25,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală	431-2. Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului	47,01		100%			47,01		100%		0,00	0,00	0,00%	0,00%
Total Axa 4			235,1	235,1	100%	100%	2,62%	235,1	235,1	100%	100%	0,00	0,00	0%	0%
TOTAL GENERAL			8.969,5	8.969,5	100%	100%	100%	8.969,5	8.969,5	100%	100%	467,6	467,6	100%	100%

¹⁵ Calculat 57,60 + 22,30 + 91,70

Obiectiv Strategic 1. Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectoarele agroalimentar și forestier, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole, pădurilor și al unităților de procesare.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv strategic este:

- Sprijinirea fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectoarele agroalimentar și forestier pentru îmbunătățirea capitalului uman prin sprijinirea acestora în vederea adaptării la noul context.

Cum se poate observa din tabelul obiectivelor strategice acest obiectiv devine operativ prin intermediul măsurilor 111, 143 și 114. Măsura 114 a fost programată pentru implementare în a doua fază a implementării PNDR, începând cu anul 2010.

Cu privire la măsurile 111 și 143, în ciuda faptului că de-a lungul anilor 2008 și 2009 s-au realizat diverse activități pentru a demara implementarea, încă nu a fost posibilă contractarea de proiecte în cadrul acestor măsuri, fapt pentru care nu există rezultate pentru nici una dintre acestea.

Astfel, nu au fost realizate progrese în legătură cu obiectivele stabilite.

Obiectiv Strategic 2. Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semisubzistență și a asociațiilor acestora cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semisubzistență să pătrundă pe piață.
- Modernizarea exploatațiilor agricole.
- Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu.

Acest obiectiv se concretizează în trei obiective specifice din măsurile 112, 113, 141, 121 și 125.

Gradul de realizare al obiectivului *Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semisubzistență să pătrundă pe piață* reprezintă 1,88% din totalul resurselor programate.

Gradul de contribuție al obiectivului la total cheltuială publică realizată axa 1, reprezintă 8,58% (față de 20,50% din resursele bugetate).

Acest grad scăzut de realizare este determinat în principal de gradul de atingere a obiectivului măsurii 141.

Gradul de contribuție al obiectivului *Modernizarea exploatațiilor agricole* la total cheltuiala publică realizată axa 1, reprezintă 68,64% (față de 25% din resursele bugetate).

Gradul de contribuție al obiectivului *Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu* la total cheltuiala publică realizată axa 1, reprezintă 0% (față de 12% din resursele bugetate).

Acest grad nul de realizare este determinat de faptul că măsura 125 s-a lansat în anul 2010, înregistrându-se total de 870 de Cereri de Finanțare depuse, selecția acestora s-a finalizat în toamna anului 2010, fiind aprobate 141 de proiecte.

Obiectiv Strategic 3. Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Sprijinirea industriei agroalimentare.
- Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice.

Alocarea bugetară pentru dezvoltarea industriei agroalimentare reprezintă mai mult de 25% din resursele publice din axa 1. Gradul de îndeplinire a obiectivului *Sprijinirea industriei agroalimentare* în resurse executate (cheltuieli realizate) reprezintă 18,23% (față de 25,10% programate). Gradul scăzut de contribuție se datorează în principal gradului redus de implementare a măsurii 142.

Contribuția măsurii 122 la realizarea obiectivului specific *Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice* este zero (măsura nefiind lansată până la data prezentului raport).

Obiectiv Strategic 4. Continuarea utilizării terenurilor agricole din zonele defavorizate și promovarea agriculturii durabile.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Să contribuie în zona montană defavorizată la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile.
- Să contribuie în zonele defavorizate - altele decât zona montană, la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel și viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile.

Obiectivul strategic este relaționat cu cele două obiective specifice la care contribuie în totalitate măsurile 211 și 212. Gradul de realizare a obiectivului specific măsurii 211 ajunge la 33,80% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) pe axă, în timp ce gradul de realizare a obiectivului specific măsurii 212 ajunge la 12,66% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) pe axă.

Obiectiv Strategic 5. Conservarea și îmbunătățirea stării resurselor naturale și a habitatelor.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Sprijinirea fermierilor prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele privind protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice.
- Să contribuie la dezvoltarea rurală durabilă prin încurajarea utilizatorilor de terenuri agricole să introducă sau să continue metode de producție agricolă, compatibile cu îmbunătățirea mediului, inclusiv a biodiversității, a apei, a solului și a peisajului rural.

Măsurile 213 și 214 contribuie la realizarea acestor două obiective specifice. Din bugetul estimat inițial, obiectivul specific al măsurii 213: *Compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000*, este acoperit de alocarea „ascunsă” în măsura 214, măsura 213 fiind programată a se lansa în cea de a doua fază de implementare a PNDR.

Gradul de realizare a obiectivului specific măsurii 214 ajunge la 53,54% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) în cadrul axei 2.

Obiectiv Strategic 6. Promovarea managementului durabil al terenurilor forestiere.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei, solurilor, împotriva factorilor naturali și antropici dăunători, precum și de asigurare a funcțiilor recreative, pe baza rolului multifuncțional al acesteia.
- Sprijinirea proprietarilor de terenuri forestiere prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele pentru protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice.

Managementul durabil al terenurilor forestiere se realizează prin măsura 221 care, în plus, cuprinde finanțarea prevăzută pentru măsura 223 și 224.

Contribuția mării 221 la realizarea obiectivului strategic este zero (măsura nefiind lansată până la data prezentului raport) sunt prevăzute 4 sesiuni cu o alocare de 200 de milioane euro în anul 2011.

Obiectiv Strategic 7. Menținerea și dezvoltarea activităților economice prin creșterea numărului de locuri de muncă.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv strategic este:

- Diversificarea activităților economice non-agricole din gospodăriile agricole și încurajarea micilor întreprinzători în spațiului rural.

La realizarea acestui obiectiv contribuie măsurile 312 și 313, contribuția acestor măsuri, în termeni financiari, la îndeplinirea obiectivului, este scăzută datorită volumului scăzut de plăți realizate.

Obiectiv Strategic 8. Creșterea atractivității zonelor rurale.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv este:

- Crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților și a atracțiilor turistice.
- Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază din zonele rurale.
- Îmbunătățirea calității mediului social, natural și economic în zonele rurale.
- Protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural.

La realizarea acestui obiectiv strategic contribuie măsurile 322 și 313, contribuția acestora la îndeplinirea obiectivului este scăzută deși ponderea cheltuielilor executate în cadrul bugetului real executat al axei 3 este foarte ridicat (84,55%).

Gradul de realizare se datorează în principal măsurii 322 de renovare și îmbunătățire de servicii de bază în mediul rural: aprovizionare cu apă, sisteme de canalizare, infrastructura rutieră, etc.

Obiectiv Strategic 9. Dezvoltarea abilităților și stimularea conștientizării actorilor locali cu privire la importanța guvernantei locale.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv este:

- Dezvoltarea competențelor actorilor locali pentru a stimula organizarea teritoriului.

Alocarea inițială pentru măsura 341 și realizarea obiectivului specific dezvoltarea competențelor actorilor locali pentru a stimula organizarea teritoriului, este inclusă în bugetul măsurii 312 care are ca obiectiv stimularea creării și dezvoltării micro-întreprinderilor din mediul rural, măsura 341 fiind programată a se lansa în cea de a doua fază de implementare a PNDR.

Obiectiv Strategic 10. Promovarea potențialului endogen al teritoriilor.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv este:

- Participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative.

Măsurile legate de acest obiectiv strategic corespund măsurii 41, însă deoarece nu sunt selectate Grupurile de Acțiune Locală, gradul de utilizare a resurselor destinate realizării acestui obiectiv, este nul.

Obiectiv Strategic 11. Îmbunătățirea guvernancei locale.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv strategic sunt:

- Încurajarea actorilor locali de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanți altor comunități din interiorul sau exteriorul țării.
- Stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală.

Obiectivul specific *Încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării* este operațional prin Măsura 421. Măsura nu a fost lansată încă, astfel că nu s-au înregistrat progrese cu privire la obiectivele și prioritățile stabilite.

Măsura 431 este relationată cu obiectivul specific *Stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală*.

Fazele anterioare constituirii Grupurilor de Acțiune Locală, corespund sub-măsurii 431.1, fazele 1, 2 și 3.

Sub-măsura 431.2 nu a fost lansată până în prezent deoarece GAL-urile nu au fost selectate.

Prin punerea în aplicare a sub-măsurii 431.1 s-a reușit un progres semnificativ în termeni de sensibilizare și de formare a actorilor locali față de dezvoltarea Planurilor Strategice pentru Dezvoltare Locală și punerea în aplicare a parteneriatelor publice și private sub formă de Grupuri de Acțiune Locală. Este de remarcat acoperirea teritorială omogenă a acțiunii, deoarece au fost realizate activități de formare în toate regiunile țării.

În perioada analizată nu s-au realizat cheltuieli în cadrul acestei măsuri.

Concluzie: Implementarea Programului a început abia în 2008, cu toate acestea, valorile indicatorilor înregistrate în anul 2009 arată deja o accelerare a implementării, trend ce se va menține în anii următori când Programul va atinge capacitatea optimă de derulare.

În perioada analizată au fost deja realizate modificări ale Programului de dezvoltare rurală în vederea corectării dificultăților întâmpinate și adaptării acestuia la noile prevederi referitoare la înglobarea sumelor suplimentare destinate abordării crizei economice (Planul european de redresare economică - PERE).

Astfel, rapoartele de monitorizare și evaluările ce urmează a se realiza vor furniza mai multe informații cu privire la măsura în care Programul își atinge obiectivele și răspunde priorităților Uniunii Europene.

3.2. Limitări ale implementării

Implementarea diferitelor măsuri în cadrul PNDR s-a confruntat cu o serie de probleme și obstacole care au frânat implementarea, întârziind începerea punerii în aplicare și limitând efectul acestora.

Principalele dificultăți întâmpinate în implementarea PNDR au fost determinate de următoarele aspecte:

- Resurse umane insuficiente în cadrul organismelor implicate în implementarea PNDR în raport cu volumul de muncă extrem de ridicat pentru lansarea și implementarea unui număr important din măsurile stabilite în PNDR încă din primul an de implementare; Având în vedere implicațiile financiare pe care le generează mărirea numărului de personal, coroborate cu situația dificilă din punct de vedere economic cu care s-a confruntat România în ultimii ani, această problemă nu a putut fi rezolvată, posturile din aparatul bugetar fiind blocate.
- Lipsa conștientizării corespunzătoare din partea potențialilor beneficiari ai programului cu privire la obligațiile ce le revin și costurile și implicațiile pe care le presupune un proiect de investiții din PNDR

În vederea sprijinirii și informării corecte a potențialilor beneficiari ai PNDR, AM PNDR și APDRP au organizat campanii de promovare cât și întâlniri pentru a facilita accesul la informații a potențialilor beneficiari ai PNDR. Astfel, au fost oferite informații referitoare la condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica în cadrul PNDR, posibilitățile de accesare a surselor de creditare, etc.

În vederea asigurării transparenței în implementarea PNDR, autoritățile responsabile de managementul PNDR au adoptat o serie de măsuri în vederea creșterii gradului de transparență în implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Aceste măsuri vizează:

1. Stabilirea la începutul anului, în urma consultării Comitetului de Monitorizare, a calendarului de lansare a măsurilor din PNDR, precum și publicarea numărului de sesiuni pentru fiecare măsură, împreună cu suma alocată și calendarul de desfășurare a sesiunilor pentru informarea din timp a tuturor celor interesați cu privire la perioada în care pot fi depuse proiecte.
 2. Introducerea prevederii ca orice modificare făcută cu privire la regulile de implementare a măsurilor ce urmează a fi lansate, să devină publică cu cel puțin 30 de zile înainte de data începerii sesiunii de depunere a proiectelor. Astfel, Ghidurile solicitantului au fost disponibile pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și al APDRP cu circa 30 de zile înainte de data începerii sesiunii de depunere a proiectelor.
3. O altă metodă de a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai PNDR și de a asigura folosirea corespunzătoare a fondurilor alocate prin PNDR în funcție de prioritățile stabilite la nivelul Programului a fost reprezentat de modificările punctajelor de selecție pentru anumite măsuri ale Programului. AM PNDR a supus aprobării membrilor Comitetului de Monitorizare propunerile de modificare a punctajelor aferente criteriilor de selecție pentru măsurile 121, 123, 141, 312 și 125.
- Lipsa unei organisme naționale care să monitorizeze toate investițiile publice realizate din fonduri europene, fapt care a impus eforturi susținute din partea tuturor organismelor responsabile de implementarea programelor finanțate din fonduri comunitare pentru asigurarea demarcării între programe;
 - Funcționarea defectuoasă a modulelor de raportare din IACS în cazul măsurilor Axei 2.
 - Lipsa unei legislații naționale care să reglementeze toate investițiile în infrastructura de apă/apă uzată;
 - Problemele întâmpinate în funcționarea eficientă a sistemului informatic dezvoltat pentru cele două agenții de plăți și a interfeței între aceste două sisteme, respectiv integrarea celor două baze de date ca funcționalitate;

- Specificitatea anumitor măsuri/acțiuni din PNDR care reprezintă un element de noutate pentru România;
- Dificultăți pe care beneficiarii Programului le au în obținerea unor credite necesare asigurării cofinanțării private.

Pentru a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai fondurilor europene alocate pentru perioada 2007-2013 și în vederea identificării unor forme de sprijin cu caracter financiar cât mai adecvate în vederea facilitării asigurării co-finanțării private de către potențialii beneficiari, Ministerul Agriculturii a organizat, încă din anul 2008, o serie de întâlniri cu reprezentanții principalelor bănci comerciale active pe piața din România pentru a le solicita sprijinul în vederea asigurării absorbției fondurilor europene alocate pentru dezvoltare rurală și creării, în acest scop, a unor pachete speciale de creditare destinate beneficiarilor Programului. Montajul financiar prezentat băncilor în cadrul acestor întâlniri a avut la bază facilitățile pe care MADR le-a creat pentru stimularea asigurării cofinanțării private de către beneficiarii PNDR, precum și pentru asigurarea transparenței în relația beneficiarilor cu instituțiile financiare.

Astfel, în vederea îmbunătățirii mediului de afaceri prin creșterea accesibilității fermierilor, a IMM-urilor din mediul rural și a altor categorii de beneficiari ai PNDR la sursele de creditare de pe piața financiar-bancară, la începutul anului 2010, au fost lansate 2 scheme de garantare cu finanțare din FEADR, după cum urmează:

- Schema de garantare pentru agricultură acordă garanții la credite beneficiarilor măsurii 121 “Modernizarea exploatațiilor agricole” și măsurii 123 “Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, pentru partea acoperită de articolul 36 din Tratat;
- Schema de garantare pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM) acordă garanții IMM-urilor beneficiare ale măsurii 312 “Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”, 313 “Încurajarea activităților turistice” și componentei măsurii 123 acoperită de schemele de ajutor de stat.

Instrumentul financiar a fost propus conform art. 50-52 din Regulamentul Comisiei nr. 1974/2006 - sistemul de garantare a creditelor pentru beneficiarii măsurilor de investiții private din cadrul PNDR și aprobat de către Comisie cu ocazia aprobării celei de a doua modificări a PNDR pentru introducerea sistemului de garanții, în luna aprilie 2009.

De asemenea, în vederea eficientizării utilizării fondurilor disponibile prin PNDR, a fost introdusă obligativitatea depunerii documentelor care dovedesc capacitatea asigurării cofinanțării, în termen de 60 zile de la data notificării privind selecția proiectului pentru finanțare, iar ulterior, chiar de la depunerea cererii de finanțare.

Documentele care dovedesc sursele de cofinanțare ale proiectului (unul sau mai multe dintre ele emise de banca și/sau alte instituții financiare autorizate), sunt următoarele:

- a) extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii cererii de finanțare, în cazul cofinanțării prin surse proprii (autofinanțare) și prin certificate de depozit nominative și dematerializate, cu o scadență mai mică sau egală cu trei luni față de data închiderii licitației de proiecte;
- b) extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii cererii de finanțare, în cazul existenței unor surse de cofinanțare de tipul: granturi, sponsorizări, donații, însoțit de un document care să ateste sursa respectivă, emis de organizația care a acordat-o;

- c) extras de cont bancar și Formularul de achiziție titluri de stat, emise și vizate de bancă, în cazul cofinanțării prin titluri de stat cu o scadență mai mică sau egală de trei luni față de data închiderii licitației de proiecte;
- d) extrasul liniei de credit datat cu cel mult cinci zile lucrătoare față de data depunerii cererii de finanțare și Contractul de credit vizat de bancă, în cazul cofinanțării prin linie de credit cu o valabilitate de un an față de data lansării licitației de proiecte, deschis la o bancă;
- e) Scrisoare de confort (certificat de confirmare de fonduri) cu o valabilitate de 120 zile.

Fundamentarea care a stat la baza adoptării acestei decizii, a plecat de la faptul că scrisoarea de confort reprezintă un important instrument de asigurare pentru autorități și pentru potențialii beneficiari că proiectele pot fi puse în practică, cu atât mai mult cu cât de la începutul anului 2010, pentru beneficiarii Măsurii 121, intensitatea sprijinului public a scăzut la 40% din valoarea eligibilă a proiectului, astfel că asigurarea părții de cofinanțare privată a devenit determinantă pentru derularea investiției.

În urma discuțiilor cu băncile comerciale, s-a ajuns la concluzia că există o reticență a băncilor în a acorda credite pentru investițiile cu finanțare din Programul Național de Dezvoltare Rurală, în situația în care băncile consideră oportună evaluarea viabilității economico-financiare și dimensionarea corectă a investiției în faza premergătoare depunerii dosarului de finanțare. Totodată, s-a constatat faptul că vor exista cu siguranță proiecte selectate care nu vor mai încheia contracte de finanțare datorită imposibilității solicitanților de a obține scrisoarea de confort. Astfel, pentru măsurile de investiții private a fost introdusă obligativitatea prezentării, la momentul depunerii cererii de finanțare, a dovezii sursei de cofinanțare privată. Introducerea scrisorii de confort înainte de efectuarea selecției prezintă avantajul că permite selectarea doar a acelor proiecte care ar avea șanse reale de a obține creditul necesar în vederea obținerii investiției, asigurând astfel și o utilizare mult mai eficientă a resurselor financiare alocate anual în cadrul unei măsuri.

Probleme apărute în derularea procedurilor de achiziții publice de către beneficiarii publici care constau în:

- Conform legislației, de organizarea licitațiilor trebuie să se ocupe personalul din cadrul compartimentului specializat de achiziții publice din cadrul fiecărei primării. În cele mai multe cazuri aceste persoane nu sunt specialiști în evaluarea proiectelor și de aceea reprezentanții legali de proiect trebuie să apeleze la experți cooptați (specialiști din alte instituții – ingineri constructori, economiști) fapt ce conduce la întârzierea procesului de evaluare.
- În derularea procedurilor de achiziții a existat un număr mare de contestații în special la licitațiile pentru execuția lucrărilor sau „la pachet” dar și la licitațiile pentru serviciile de proiectare, fapt ce a condus la prelungirea duratei de finalizare a achizițiilor. În unele cazuri decizia Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor a fost fie de anulare a licitației, fie de reevaluare a ofertelor, fapt ce a condus de asemenea la o prelungire suplimentară a duratei de finalizare a achizițiilor.
- În cazul în care licitațiile pentru serviciile de proiectare au fost licitate separat de licitația de lucrări durata estimată pentru finalizarea ambelor proceduri de achiziții este de circa 85 de zile (fără contestații). Menționăm că în cazul licitațiilor de lucrări sau servicii de proiectare + lucrări „la pachet” durata estimată de finalizare a unei proceduri de achiziție este mai mică de circa 50 de zile (fără contestații).
- Majoritatea beneficiarilor au contractat proiecte integrate cu mai multe componente din care unii au preferat să supună licitațiilor de achiziție publică separat fiecare componentă, fapt ce a condus la o prelungire a duratei de finalizare a achizițiilor.
- Existența multor beneficiari care amână întocmirea dosarelor de achiziții sau organizarea licitațiilor, preferând să le lase spre finalul termenului contractual de 12 luni de finalizare a achizițiilor.

Toate acestea au fost coroborate cu dificultățile privind reprezentarea autorității contractante în instanță.

Totodată, legislația națională în domeniul achizițiilor publice se modifică foarte des și conține prevederi care lasă loc la interpretări diferite.

În aceste condiții, caracterul neclar și interpretabil al unor prevederi ale legislației naționale în vigoare în domeniul achizițiilor publice a determinat factorii implicați să desfășoare o amplă corespondență cu Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor, Autoritatea Națională de Soluționare a Contestațiilor și cu Unitatea de Coordonare și Verificare a Achizițiilor Publice, în vederea găsirii unor puncte de vedere comune referitoare la desfășurarea în bune condiții a achizițiilor publice.

De asemenea, la nivelul Guvernului României s-a propus introducerea unor documentații standardizate pentru beneficiarii publici ai programelor cu finanțare europeană precum și a unei liste standardizate de verificare de către AM-uri cât și organizarea unor training-uri pentru consultanții AM-urilor.

Respectarea normelor în materie de achiziții publice

Regimul achizițiilor publice din contractele de finanțare prin fonduri comunitare, precum și din co-finanțarea națională corespunzătoare, trebuie să fie în conformitate cu legislația UE, națională primară și secundară privind implementarea prevederilor UE referitoare la achizițiile publice.

Având în vedere că legislația națională trebuie să asigure transpunerea reglementărilor europene și că Regulamentul (CE) nr. 1177/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 modifică Directivele 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului, autoritățile române au modificat Ordonanța de Urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii. Legislația permisivă favorizează depunerea de contestații din partea potențialilor ofertanți asupra Documentațiilor de Atribuire, dovedite ulterior ca nefondate și cu implicații în prelungirea termenelor de obținere a rezultatelor respectivei proceduri. Astfel, o procedură de achiziție publică poate dura până la un an, din momentul publicării Documentației de Atribuire pe www.e-licitatie.ro până la semnarea contractului de achiziție publică.

Lipsa de interes a operatorilor economici în ceea ce privește participarea la procedurile de atribuire a contractelor având ca obiect achiziționarea de servicii de publicitate, servicii poștale, achiziționarea de combustibil precum și neacceptarea unor condiții prevăzute în documentațiile de atribuire cu privire la instrucțiunile de plată a condus la anularea unor proceduri de atribuire.

În procedurile de achiziții publice derulate de către beneficiarii publici ai PNDR există un număr foarte mare de contestații, în special la licitațiile pentru execuția lucrărilor sau „la pachet”, dar și la licitațiile pentru serviciile de proiectare, fapt ce a condus la prelungirea duratei de finalizare a achizițiilor.

Totodată, există mulți beneficiari care au amânat întocmirea dosarelor de achiziții publice sau organizarea licitațiilor, preferând să le amâne/lanseze spre finalul termenului contractual. În aceste condiții, au fost organizate instruirii periodice la nivelul Centrelor Regionale cu beneficiarii programului fiind astfel sesizați cei care au amânat întocmirea dosarelor de achiziții publice sau organizarea licitațiilor, în vederea urgentării lor.

Menționăm că există moduri de interpretare diferite din partea beneficiarilor publici a Manualului de proceduri pentru atribuirea contractelor de achiziție publică pentru proiectele finanțate prin PNDR. În aceste condiții, răspunsurile la clarificările primite din partea potențialilor ofertanți au fost elaborate într-un mod cât mai explicit și detaliat.

În vederea reducerii numărului de contestații și prevenirii depunerii acestora, Autoritatea de Management a colaborat cu reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice și ai Unității de Coordonare și Verificare a Achizițiilor Publice. Această colaborare a urmărit

totodată, îmbunătățirea documentațiilor de atribuire/selecție, precum și a activității AM PNDR în domeniul achizițiilor publice.

De asemenea, în cadrul lansării procedurilor de achiziție publică au fost alese tipuri de proceduri, factori și criteriile de evaluare pentru derularea procesului într-un mod cât mai eficient, în conformitate cu principiile utilizate în achiziții publice.

Pe lângă aspectele procedurale pe care le-am amintit, precizăm că numărul redus al personalului calificat raportat la numărul de proceduri de achiziții publice are un impact negativ asupra implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Referitor la personalul insuficient din cadrul instituțiilor responsabile cu achizițiile publice, această problemă nu a putut fi rezolvată, posturile din aparatul bugetar fiind blocate.

Pentru remedierea problemelor instituționale și administrative mai sus menționate, Autoritatea de Management pentru PNDR a inițiat o serie de întâlniri cu instituțiile responsabile în vederea găsirii celor mai bune soluții pentru a răspunde acestor probleme.

Pe de altă parte, complementar măsurilor de dezvoltare a capacității administrative, pentru a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai fondurilor europene alocate pentru perioada 2007-2013 prin PNDR, AM PNDR a adoptat o serie de măsuri legislative și de informare în scopul facilitării accesului la sprijinul acordat prin PNDR.

În acest scop AM PNDR și APDRP au organizat numeroase întâlniri de promovare și informare asupra măsurilor PNDR, asupra condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica în cadrul PNDR, posibilitățile de facilitare a accesului la sursele de creditare, etc.

Un alt demers ce a avut drept scop sprijinirea beneficiarilor PNDR și sporirea capacității de absorbție a fondurilor alocate MADR, a fost acela de a acorda un avans de până la 50% din ajutorul public legat de investiția respectivă, (conform Regulamentului 1974/2006, art.56), avans ce poate fi utilizat pentru plata cheltuielilor eligibile și neeligibile (în vederea facilitării realizării proiectelor de investiții, respectiv pentru sprijinirea beneficiarilor PNDR în contextul crizei economice și financiare actuale).

O altă metodă de a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai PNDR și de a asigura folosirea corespunzătoare a fondurilor alocate prin PNDR în funcție de prioritățile stabilite la nivelul Programului a fost reprezentată pe de o parte, de modificările fișelor tehnice ale măsurilor PNDR, iar pe de altă parte, a punctajelor de selecție pentru anumite măsuri ale Programului ca urmare a rezultatelor înregistrate în urma finalizării selecției pentru primele sesiuni de depunere a proiectelor.

În plus față de cele mai sus menționate, în vederea eficientizării activității de evaluare a proiectelor și ținând cont de numărul considerabil de proiecte depuse care atrag un volum de muncă foarte mare raportat la personalul insuficient din cadrul APDRP responsabil de evaluarea proiectelor, în anul 2009 a fost redus numărul sesiunilor de depunere a proiectelor (de exemplu, pentru Măsurile 121 și 322).

3.3. Principalele modificări ale PNDR în perioada de implementare

După aprobarea Programului Național de Dezvoltare Rurală prin Decizia Comisiei Europene nr. 3831 din 16 iulie 2008, datorită schimbărilor sociale și economice existente și datorită unor nevoi noi detectate în spațiul rural românesc, Autoritatea de Management pentru PNDR a inițiat diferite modificări ale PNDR, cu scopul de a se adapta cât mai bine conținutul acestuia la nevoile existente în spațiul rural.

Astfel, aceste propuneri de modificare ale PNDR au fost înaintate Comisiei Europene spre aprobare și până în prezent au fost aduse cinci modificări conținutului PNDR.

În continuare, sunt analizate cele mai importante modificări aduse PNDR-ului pe perioada de implementare și care au fost aprobate de către Comisia Europeană.

3.3.1. Modificări aduse prin cea de a II-a versiune a PNDR

Prima modificare s-a realizat prin intermediul celei de a II-a versiuni a Programului Național de Dezvoltare Rurală și a fost aprobată prin *Scrisoarea Comisiei Europene nr. 080724 din 10.09.2008*. Cele mai semnificative modificări cuprinse în această versiune sunt următoarele:

a) Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi” și Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”

Modificare: Modificarea criteriilor de eligibilitate ale măsurilor 312 și 313: Prin introducerea condiției ca micro-întreprinderile **atât cele existente cât și start-up** (nou înființate) **să fie înregistrate** și să-și desfășoare activitatea propusă prin proiect în spațiul rural.

Justificarea modificării: Exista riscul ca micro-întreprinderile existente, înregistrate în spațiul urban care își deschideau un punct de lucru în spațiul rural să schimbe destinația sprijinului în baza acestui criteriu, fără ca acestea să fie cu adevărat active în spațiul rural. Această modificare va conduce la creșterea veniturilor bugetelor locale din taxele și impozitele percepute tuturor microîntreprinderilor cu sediul în mediul rural, indiferent ca sunt nou înființate sau existente, și implicit, creșterea capacității financiare a autorităților locale de a susține investițiile publice.

b) Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi” și Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”

Modificare: Eliminarea criteriului de selecție „Locurile de muncă nou create prin activitatea propusă vor fi ocupate în proporție de minim 50% de către rezidenții din spațiul rural” de la măsurile 312 și 313.

Justificarea modificării: Imposibilitatea verificării acestui criteriu în fazele care se succed de la depunerea cererii de finanțare până la ultima plată. Acest criteriu poate fi verificat doar în faza de post-investiție, în perioada de monitorizare, iar în aceste circumstanțe nerespectarea acestui criteriu, ar putea conduce la crearea de debite.

3.3.2. Modificări aduse prin cea de a III-a versiune a PNDR

Această modificare a fost aprobată prin *Scrisoarea DG Agri nr. 93357 din 29 aprilie 2009*:

a) Măsura 214 „Plăți de agro-mediu”

Modificare: Prioritizarea unor cerințe care trebuie respectate de beneficiarii măsurii 214, prin completarea textului privind cerințele de eco-condiționalitate, cu următorul text:

„În cazul în care cerințele specifice pachetelor din cadrul Măsurii 214 „Plăți de agro-mediu” contravin unor cerințe ale Bunelor Condiții Agricole și de Mediu, cerințele de agro-mediu vor fi respectate cu prioritate față de cerințele GAEC, solicitanții sprijinului nefiind penalizați în cazul în care se constată că activitățile agricole derulate în cadrul fermei sunt conforme cu cerințele specifice măsurii 214.”

Justificarea modificării: Modificarea a avut în vedere prioritizarea unor cerințe care trebuie respectate de beneficiarii măsurii 214 Plăți de agro-mediu. Prin această completare a textului inițial în

cea ce privește asigurarea conformității cerințelor de eco-condiționalitate se urmărește evitarea aplicării unor sancțiuni aplicanților pentru agro-mediu datorită faptului că unele cerințe din cadrul măsurii 214 contravin unor precizări ale GAEC.

Se urmărește astfel asigurarea coerenței în ceea ce privește ierarhia cerințelor de bază și a cerințelor specifice în cadrul măsurii de agro-mediu în vederea atingerii obiectivelor de mediu propuse, precum și a coerenței în ceea ce privește ierarhia cerințelor între Pilonul I și Pilonul II, în vederea atingerii obiectivelor de mediu propuse.

b) Capitolul 5.2.7 Sistemul de garantare cu finanțare din PNDR

Modificare: Introducerea sistemului de garantare cu finanțare din PNDR, care implică atât introducerea la punctul 5.2.7 din PNDR a prevederilor care reglementează sistemul de garantare pe care Autoritatea de Management dorește să îl implementeze, cât și operarea unor modificări la nivelul fișelor măsurilor 121, 123, 312 și 313, în ceea ce privește descrierea beneficiarilor, tipul sprijinului și finanțarea.

Justificarea modificării: Analiza realizată de Autoritatea de Management asupra mediului rural din România a relevat faptul că este necesară introducerea unui sistem de garantare cu finanțare din PNDR pentru beneficiarii măsurilor 121, 123 (inclusiv schemele de ajutor de stat aferente), 312 și 313, întrucât asigurarea cofinanțării private solicitată de program este în mare parte dependentă de sistemul financiar bancar.

În condiții normale, instituțiile de creditare active pe piața românească asociază un grad ridicat de risc sectorului agricol în baza unor factori precum lipsa istoriei bancare, lipsa garanțiilor, costuri administrative ridicate comparativ cu profitabilitatea prevăzută a fi redusă a creditului.

Criza financiară și de lichidități ce se manifestă la nivel mondial și care afectează și economia românească accentuează și mai mult inaccesibilitatea acestei categorii de solicitanți de credit la sursele de finanțare de pe piață cu consecințe agravante asupra absorbției fondurilor din FEADR.

Instrumentul financiar propus îl reprezintă crearea unor scheme de garantare a creditelor pentru beneficiarii măsurilor de investiții private cofinanțate de FEADR în cadrul PNDR.

Modificarea propusă a urmărit extinderea portofoliului de clienți al instituțiilor de credit spre sectorul de dezvoltare rurală, perceput de acestea ca fiind greu accesibil datorită costurilor ridicate de monitorizare și provizionare, prin preluarea unei părți din risc și monitorizarea suplimentară a întreprinzătorului și proiectului în cadrul sistemului de garantare cu finanțare din PNDR.

Prin introducerea acestei modificări, Autoritatea de Management a urmărit îmbunătățirea mediului de afaceri prin creșterea accesibilității fermierilor, a IMM-urilor din mediul rural și a altor categorii de beneficiari ai PNDR la sursele de creditare de pe piața financiar-bancară, creșterea interesului și încrederii instituțiilor financiar bancare în economia rurală. Constituirea unui instrument financiar care să preia o parte din riscul de creditare va încuraja instituțiile financiar bancare să finanțeze sectorul de dezvoltare rurală, față de care în condiții normale manifestă reticență. De asemenea, s-a prevăzut că acest sistem de garantare va contribui la intensificarea procesului de dezvoltare rurală prin efectul de adiționalitate generat de astfel de scheme.

Din analiza garanțiilor acordate beneficiarilor PNDR, reiese faptul că ponderea garanțiilor acordate pentru măsurile 121, 123 (sectorul agricol), 123 (sectorul non-agricol) și 312 este pozitivă și într-o continuă creștere. În ceea ce privește măsura 313, în perioada analizată în prezentul raport, nu a fost acordată nicio garanție în principal datorită faptului că majoritatea beneficiarilor acestei măsuri sunt micro-întreprinderi

nou înființate (start-up-uri) care reușesc cu dificultate să îndeplinească cerințele solicitate de bănci pentru obținerea unor credite.

d) Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”

Modificare: Completarea criteriului de selecție al măsurii 121 privind apartenența la o formă asociativă și cu prevederile privind prioritizarea formelor asociative care aplica în calitate de beneficiar al măsurii.

Justificarea modificării: Amendamentul a propus sprijinirea inițiativelor asociative ale agricultorilor încă insuficient dezvoltate în România, ceea ce a condus la încurajarea dezvoltării economiilor de scară, precum și o utilizare eficientă a resurselor de capital. În acest context, modificarea adusă a avut în vedere evitarea depunctării beneficiarilor constituiți ca formă asociativă în procesul de selecție.

3.3.3. Modificări aduse prin cea de a IV-a versiune a PNDR

Prin Scrisoarea Dg Agri nr. 410019 din 10.12.2009 și Decizia Comisiei din 21.12.2009 s-au aprobat următoarele modificări:

a) Modificare: alocarea unor fonduri suplimentare (101,694 milioane Euro) prin Planul European de Redresare Economică (PERE) pentru finanțarea unor investiții din domeniul energetic, schimbărilor climatice, energiei regenerabile, biodiversității, gestiunii resurselor de apă, inovației și restructurării sectorului produselor lactate, pentru măsurile 121, 123, 125, 214, 312 și 322.

Justificarea modificării: Toate modificările menționate anterior au survenit în urma aprobării Planului European de Redresare Economică (PERE), în cadrul Consiliului European din perioada 11-12 decembrie 2008 prin care se oferă un stimulent pentru economia europeană, prin alocarea a 5 miliarde Euro pentru proiecte din domeniul energetic, infrastructură în bandă largă (infrastructura de internet) și proiecte pentru noile provocări (schimbări climatice, energii regenerabile, biodiversitate, gestiunea resurselor de apă, inovație și restructurarea sectorului produse lactate).

Din suma alocată suplimentar pentru programele de dezvoltare rurală ale statelor membre pentru PERE, României i-a revenit suma de 101.694.000 Euro, sumă care suplimentează bugetul inițial alocat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală pentru finanțarea unor investiții din domeniul energetic, schimbărilor climatice, energiei regenerabile, biodiversității, gestiunii resurselor de apă, inovației și restructurării sectorului produselor lactate.

Cele 5 priorități rezultate în urma Health Check erau prevăzute în PNDR, fondurile alocate suplimentar din PERE fiind folosite pentru întărirea operațiunilor existente în PNDR, menținându-se în același timp împărțirea financiară inițială între axele Programului. Astfel, ponderea estimată în total alocare FEADR și PERE, pentru axele ce vizează noile provocări, este: 44,24% - Axa 1, 25,57% - Axa 2 și 27,58% - Axa 3.

b) Modificarea prevederilor PNDR privind condițiile de acordare a avansului pentru măsurile 121, 123, 125, 312, 313 și 322.

Modificare: S-a urmărit adaptarea prevederilor PNDR privind condițiile de acordare a avansului pentru beneficiarii măsurilor 121, 123, 125, 312, 313 și 322 la prevederile Regulamentului CE nr. 363/2009. Creșterea plafonului maxim pentru plățile în avans, pentru anul 2009 și 2010, conform Regulamentului CE nr. 363/2009 au presupus modificări la nivelul capitolelor 5.2 și 5.3.1.2 (în cadrul fișelor tehnice ale măsurilor 121, 123, 125, 312, 313 și 322), după cum urmează: „Pentru investițiile

pentru care decizia de acordare a sprijinului este luată în anul 2009 sau 2010, cuantumului avansului poate fi de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr. 363/2009 de modificare a Regulamentul (CE) nr. 1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.”

Justificarea modificării: Această modificarea a fost fundamentată de faptul că foarte mulți solicitanți de sprijin financiar oferit prin PNDR întâmpină dificultăți în procurarea cofinanțării private cerute de Program, în absența resurselor proprii de cofinanțare și refuzați de instituțiile de creditare și că potențialii solicitanți ai sprijinului acordat prin PNDR se văd obligați să abandoneze proiectele lor de dezvoltare cu consecințe directe asupra veniturilor proprii, asupra economiei locale și totodată asupra absorbției comunitare. Astfel, în vederea facilitării realizării proiectelor de investiții, respectiv pentru sprijinirea beneficiarilor PNDR în contextul crizei economice și financiare actuale, în cazul investițiilor în legătură cu care decizia individuală de acordare a sprijinului a fost luată în 2009 sau în 2010, cuantumul avansurilor este de până la 50% din ajutorul public legat de investiția respectivă.

În implementare s-a constatat că mărirea cuantumului avansului acordat pentru contractele încheiate în anii 2009-2010 la 50% din valoarea sprijinului public, a înregistrat efecte pozitive în termeni de demarare a execuției proiectelor.

3.3.4. Modificări aduse prin intermediul celei de a V-a versiuni a PNDR

Comisia Europeană prin scrisoarea nr. 552670 din 11 august 2010 a aprobat următoarele modificări:

a) Amendarea Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru o mai bună implementare a acțiunilor propuse în conformitate cu Planul European de Redresare Economică și în vederea atingerii obiectivelor stabilite

Modificare: Completarea capitolului 5.3.1.2. Măsuri menite să restructureze și să dezvolte capitalul fizic și să promoveze inovația, Măsura 121, după cum urmează:

- Un nou sector prioritar: „culturi de specii forestiere cu ciclu de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă”;
- Completarea criteriilor de selecție în sensul în care pe lângă punctajul acordat pentru sectorul prioritar să fie stimulate și investițiile pentru irigații și pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile;
- Acordarea unui plafon suplimentar în cazul investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile;
- Crearea unui echilibru în alocarea sumelor pentru sectoarele prioritare vegetal și respectiv de creștere a animalelor în vederea eliminării dezavantajelor structurale și pentru atingerea indicatorilor prognozați: Completarea Capitolului 5.3.3.1. Măsuri privind diversificarea economiei rurale - Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”, respectiv completarea criteriilor de selecție cu un nou criteriu prin care să fie stimulate și investițiile pentru producerea energiei regenerabile prin intermediul proiectelor ce vizează achiziționarea de echipamente pentru producerea energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii.

b) Amendarea Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru implementarea recomandărilor rezultate în urma misiunilor de audit ale Comisiei

Modificare: Pentru măsura 121 "Modernizarea exploatațiilor agricole" au fost introduse două criterii noi de acordare a punctajului, respectiv: „Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții în sisteme de irigații, energie regenerabilă și procesare în cadrul fermei, se acordă în funcție de ponderea acestor investiții în valoarea totală eligibilă a proiectului” și „Pentru proiectele care prevăd producție în sistem ecologic punctajul se acordă în funcție de ponderea suprafeței/numărului de animale în suprafața totală/numărul total de animale a exploatației”.

Pentru măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, au fost completate criteriile de selecție cu precizarea modalității de acordare a punctajului, după cum urmează: „Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții în energie regenerabilă se acordă proporțional cu ponderea acestor investiții, în valoarea totală eligibilă a proiectului” și „Pentru proiectele care procesează materie primă din producția proprie, produse tradiționale atestate, colectează și procesează produse ecologice punctajul se acordă proporțional cu ponderea acestora din producția totală realizată”.

În cadrul măsurii 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”, au fost completate criteriile de selecție cu precizarea modalităților de acordare a punctajelor suplimentare: „Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții pentru activitățile meșteșugărești, de artizanat și energie regenerabilă, se acordă proporțional cu ponderea acestor investiții, în valoarea totală eligibilă a proiectului”.

Completarea definiției exploatației agricole, prevăzută în cadrul fișei tehnice a măsurii 112 „Instalarea tinerilor fermieri” în sensul unei mai bune clarificări și consolidări a domeniului pentru care se acordă sprijinul: „Instalarea tinerilor fermieri reprezintă activitatea de înființare și/sau preluare prin transfer de proprietate și/sau arendă/concesionare a unei exploatații agricole între 6-40 UDE care produce în principal produse agricole vegetale și animale (materie primă) pentru consum uman și hrana animalelor, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație”.

Justificarea modificării: În urma misiunii de audit desfășurată în perioada 7-11 septembrie 2009 s-a constatat că acordarea punctajului de selecție pentru unele măsuri din PNDR nu ține cont de ponderea investițiilor sau a sectorului pentru care se acordă punctaj în volumul total al cheltuielilor eligibile ale proiectului, nerealizându-se o ierarhizare corectă a proiectelor, fapt pentru care s-a propus readaptarea sistemului de acordare a punctajului de selecție proporțional cu ponderea investiției în investiția totală.

c) Capitolului 16 - Operațiuni de asistență tehnică

Modificare: Completarea capitolului cheltuieli eligibile cu o nouă poziție referitoare la personalul APDRP:

- Cheltuieli efectuate direct către beneficiarii măsurii de asistență tehnică:
 - Plata salariilor și a contribuțiilor sociale ale personalului APDRP suplimentar angajat față de cel existent la 01 martie 2010 în limita a 170 de posturi, cu atribuții în derularea programului (delegate de către AM PNDR), conform grilei de salarizare existente și în acord cu legislația națională în vigoare privind salarizarea angajaților APDRP.
- Cheltuieli realizate în cadrul proiectelor de servicii și bunuri:
 - Cheltuieli cu achiziționarea de autoturisme pentru AM și APDRP (în cazul APDRP pentru desfășurarea activităților de verificare și control).

Justificarea modificării: Modificarea prezentată anterior a avut la bază intensificarea activităților de verificare și control pentru măsurile axei I și III precum și lansarea de către APDRP a unor noi măsuri în anul 2010, cu un specific diferit față de cele anterioare și faptul că personalul nou angajat va trebui să

desfășoare un număr considerabil de verificări și controale pe teren și care impun asigurarea mijloacelor de transport aferente acestor activități.

Deși a fost aprobată de Comisie din vara anului 2010, măsura privind cofinanțarea plății salariilor personalului APDRP nou angajat în limita a 170 posturi nu a putut fi aplicată datorită restricțiilor bugetare din anul 2010 care au împiedicat angajarea personalului suplimentar în cadrul APDRP. Având în vedere deficitul de personal din cadrul Agenției, din discuțiile cu responsabilii de implementarea PNDR se estimează că această măsură ar putea fi pusă în aplicare în prima parte a anului 2011.

Toate modificările menționate anterior, au fost adoptate de către Autoritatea de Management, în scopul unei mai bune implementări a PNDR-ului, adaptării la nevoile actuale ale spațiului rural și alinierea la modificările economiei europene survenite după introducerea PERE.

4 Analiza eficacității și eficienței

4.1. Fluxul de implementare

În vederea stabilirii cadrului general pentru aplicarea procedurilor de evaluare, selecție, contractare, achiziții, plată, control și monitorizare, aferente proiectelor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin PNDR, AM pentru PNDR a elaborat Hotărârea Guvernului nr. 224/2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013. În cursul anului 2009, a fost elaborată Hotărârea de Guvern nr. 902/2009 pentru modificarea și completarea celei anterioare.

În ceea ce privește implementarea PNDR în perioada de programare 2007-2013, în baza alin. (2) al art. 75, AM pentru PNDR a delegat o parte din funcțiile specifice către APDRP, continuând să păstreze întreaga responsabilitate pentru managementul și implementarea eficientă și corectă a sarcinilor delegate.

În acest sens, prin Acordul Cadru de Delegare a funcțiilor legate de implementarea măsurilor din PNDR susținute prin FEADR încheiat în data de 30 august 2006, AM a delegat către APDRP diferite responsabilități printre care cele referitoare la implementarea (primirea, evaluarea și contractarea cererilor de finanțare) măsurilor 112, 121, 122, 123, 125, 141, 221, 312, 313, 322 și 141 (doar contractarea fondurilor) din PNDR..

Pentru Măsurile 111 „Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe” și 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”, Operațiunile de Asistență Tehnică (pentru proiectele implementate de AM), inclusiv Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, și pentru selecția GAL și implementarea sub-măsurii 431.1 „Construcția de parteneriate public-private”, AM își păstrează sarcinile de primire, evaluare și selectare a proiectelor.

Pe de altă parte, s-a încheiat un Acord cadru de delegare pentru implementarea măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa 2 din PNDR 2007 – 2013 (P47/04.10.2007). Acordul stabilește cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP delegă către APIA implementarea și atribuțiile specifice funcției de plată din surse aferente bugetului național pentru măsurile privind plățile compensatorii pentru fermierii din zonele defavorizate și plățile compensatorii pentru măsurile de agromediu din PNDR, respectiv Măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”, Măsura 212 „Sprijin pentru zone defavorizate, altele decât zona montană” și Măsura 214 „Plăți pentru agromediu”.

Ulterior, în data de 27.08.2008 a fost semnat Actul Adițional nr. 1 pentru modificarea acestui Acord de delegare încheiat între APDRP și APIA la data de 19.06.2008 s-a semnat protocolul de colaborare P53

pentru implementarea schemelor de plăți naționale directe complementare pentru culturi amplasate pe teren arabil, modificat prin Actul adițional nr. 1 din data de 13.04.2009.

Pentru implementarea tehnică a măsurilor cuprinse în Axa 2 din PNDR 2007- 2013 privind utilizarea durabilă a terenurilor forestiere, a fost încheiat în data de 18.01.2007 un Acord cadru de delegare între APDRP, APIA și MAPDR – Direcția Generală de Dezvoltare Forestieră și Consolidarea Proprietății (DGDFCP) care a stabilit cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP a delegat către APIA și DGDFCP, prin Inspectoratele Teritoriale de Regim Silvic și de Vânătoare județene (ITRSV), controlul pe teren a conformității cererilor de finanțare și respectarea criteriilor de eligibilitate a cheltuielilor efectuate de beneficiari și evidențiate în cererile de plată.

Având în vedere că AM deține în continuare întreaga responsabilitate a implementării Programului, DGDR - AM pentru PNDR controlează calitatea implementării PNDR pentru asigurarea bunei funcționări a întregului sistem de management, a corectitudinii și conformității punerii în aplicare a Programului, atât în privința atribuțiilor delegate cât și pentru sarcinile rămase în responsabilitatea AM PNDR.

În scopul verificării proiectelor finanțate prin intermediul măsurilor PNDR 2007-2013 s-au semnat diferite protocoale de colaborare cu Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) și Garda Națională de Mediu (GNM) (Protocolul de Colaborare nr. P49 semnat în data de 20.12.2007), Ministerul Sănătății Publice (MSP) (Protocolul de Colaborare nr. P50 din data de 12.02.2008) și Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA)(Protocolul de Colaborare nr. P51 din 03.03.2008).

Pentru facilitarea accesării fondurilor europene derulate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, trebuie menționate acordurile de delegare și protocoalele de colaborare, relevante pentru implementarea Programului, care au fost încheiate între principalele instituții implicate în implementarea PNDR și APDRP după cum urmează:

- Acordul cadru de colaborare P54 încheiat la data de 18.06.2008, între MADR, prin DGDR – AM pentru PNDR și APDRP pentru implementarea proiectelor aferente măsurii de Asistență Tehnică (măsura 511), pentru proiectele proprii MADR, inclusiv Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și a proiectelor aferente măsurilor „Formare profesională (training), informare și difuzare cunoștințe” (măsura 111) și „Furnizarea de servicii de consultanță pentru fermieri” (măsura 143), din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR).

- Acordul cadru de colaborare P57 încheiat la data de 12.09.2008, între MADR, prin DGDR – AM pentru PNDR și APDRP pentru implementarea proiectelor aferente submăsurii 431.1 „Construcție parteneriate public private” din cadrul PNDR 2007 – 2013.

- Protocolul de colaborare P55 încheiat la data de 18.06.2008, între Oficiul Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri (ONDOV), DGDR - AM pentru PNDR din cadrul MADR și APDRP, care stabilește colaborarea dintre cele două instituții pentru asigurarea condițiilor de accesare de către potențialii beneficiari ai Măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și silvice” din PNDR pentru modernizarea și /sau investiție nouă în activitățile de producere și comercializare de vinuri cu denumire de origine controlată (DOC).

- Protocolul de colaborare P58 încheiat în data de 26.11.2008 între Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP), Ministerul Economiei și Finanțelor – Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP) și APDRP privind procedura de cooperare interinstituțională dintre cele trei instituții în îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor specifice fiecărei instituții conform competențelor acestora.

• Protocolul de colaborare încheiat la data de 07.03.2008 între APDRP, Ordinul Arhitecților din România și DGDR – AM pentru PNDR, privind stabilirea cadrului pentru verificarea proiectelor finanțate prin Măsura 322 a PNDR, din punct de vedere al respectării încadrării în specificul arhitectural local. În data de 15.09.2008 a fost semnat Actul Adițional nr. 1 la Protocolul de colaborare încheiat între APDRP, Ordinul Arhitecților din România și DGDR – AM pentru PNDR din cadrul MADR.

Pentru o mai bună înțelegere a mecanismului de funcționare a procesului de implementare, au fost analizate fluxurile de implementare în funcție de instituțiile implicate în implementarea măsurilor de investiții și în implementarea măsurilor de agro-mediu:

4.1.1. Flux general pe măsurile de agro-mediu - Axa 2

Cadrul procedural de implementare a măsurilor axei 2 în vederea implementării măsurilor de dezvoltare rurală, APIA a completat manualele de proceduri aplicabile pentru instrumentarea cererilor de plată unică pe suprafață cu prevederi specifice, aplicabile acestor tipuri de măsuri. Principalele etape procedurale parcurse de APIA pentru derularea acestor măsuri sunt următoarele:

- Completarea formularului de cerere de plată pe suprafață și delimitarea parcelelor agricole pe materialul grafic/hărți;
- Depunerea/primirea formularului de cerere completat și a materialului grafic cu parcelele agricole delimitate și înregistrarea cererii în Registrul manual de înregistrare a cererilor de plată pe suprafață;
- Controlul administrativ formal/vizual al cererii de plată pe suprafață;
- Introducerea și verificarea datelor din cererea de plată pe suprafață în baza de date IACS;
- Analiza de risc/Eșantionare;
- Controlul de plauzibilitate și controlul încrucișat în baza de date IACS - control administrativ în sistem;
- Gestionarea erorilor;
- Controlul pe teren;
- Al doilea control administrativ în sistem;
- Supracontrolul administrativ al cererilor de plată pe suprafață;
- Aprobarea plăților (autorizarea plăților);
- Efectuarea plăților către fermieri.

Pentru a proteja interesele financiare ale bugetului comunitar, APIA, în calitate de agenție de plăți, a luat măsuri care să asigure faptul că tranzacțiile financiare din fondurile comunitare și implicit din FEADR, sunt realizate în fapt și sunt executate corect. În acest sens, s-au implementat următoarele principale prevederi:

- Pentru realizarea în bune condiții a gestionării fondurilor comunitare și naționale, APIA utilizează ca instrument de derulare și gestionare financiară Sistemul integrat de administrare și control - IACS;
- Acordarea posibilității fermierului de a bifa schemele de plată pe care dorește să le acceseze, inclusiv măsurile delegate pe formularul cererii de plată pe suprafață. În cazul măsurii 214 „Plăți de agro-mediu” trebuie aplicat și codul pachetului solicitat, în declarația de suprafață.

- Procesul de primire, înregistrare, prelucrare, precum și autorizare a cererilor de plată este efectuat la nivel județean și local.
- Controlul administrativ se efectuează pentru toate cererile de plată. Toate cererile de plată verificate la controlul administrativ în sistem și toate cererile selectate pentru controlul pe teren, pentru care s-au introdus în sistem datele obținute la control și pentru care s-a efectuat controlul administrativ, sunt verificate din nou, din punct de vedere al completitudinii, corectitudinii și respectării procedurilor.
- Supracontrolul administrativ al cererilor de plată vizează efectuarea unei analize amănunțite a dosarelor de sprijin din punct de vedere al completitudinii, corectitudinii și conformității cu procedurile stabilite, pentru un eșantion de 5% din totalul cererilor.
- Supracontrolul în procesul de autorizare a plăților (3% din cererile de plată pentru care s-a efectuat supracontrolul administrativ) se efectuează la nivel județean pentru cererile prelucrate la nivel local și la nivel central pentru cererile prelucrate la nivel județean. Eșantionarea se face la nivel central.

4.1.2. Flux general pe măsurile de investiții - Axele 1 și 3

AM organizează sesiunile de depunere și stabilește alocările pe sesiune în cadrul măsurilor de investiții cuprinse în Axele 1 și 3. Astfel, se începe un proces de informare a solicitanților și de stabilire a cerințelor în vederea prezentării respectivelor proiecte prin intermediul Ghidului solicitantului specific fiecărei măsuri. Acest proces de informare se realizează atât în mod direct cât și prin intermediul mass mediai. Odată cu publicarea anunțului de deschidere a sesiunii se pot depune proiecte.

Depunerea cererilor de finanțare se face la APDRP la nivel județean (OJPDRP). Pentru măsurile 141 și 142 acest proces se desfășoară la nivelul structurilor județene ale AM (Compartimente de dezvoltare rurală - CDRJ).

Ulterior are loc evaluarea, care, cu excepția măsurilor 141 și 142 (CDRJ) se desfășoară în cadrul APDRP (OJPDRP, analizează eligibilitatea și criteriile de selecție pentru proiectele simple, iar CRPDRP evaluează proiectele mai complexe).

Selecția proiectelor se realizează la nivel național de către Comitetul de Selecție, organizat la nivelul MADR iar contractele pentru proiectele selectate se încheie la nivelul APDRP.

Pe măsura implementării proiectului, beneficiarul depune cererile de plata la structurile județene al APDRP, inclusiv pentru măsurile 141 și 142.

Autorizarea plăților se realizează de la CRPDRP, plățile efectuându-se de către APDRP la nivel central. După implementarea proiectelor, APDRP este responsabilă de procesul de monitorizare ex-post.

4.2. Eficacitatea și eficiența

Evaluarea eficacității implementării PNDR la 31 decembrie 2009, s-a realizat în funcție de valorile programate pentru întreaga perioadă 2007-2013 și de valorile indicatorilor de realizare și rezultat comuni și adiționali înregistrați în perioada 2008-2009.

Evaluarea eficienței se realizează luând în considerare bugetul corespunzător perioadei de programare și indicatorii de realizare disponibili pentru fiecare măsură implementată până la data de 31 decembrie 2009.

Astfel, pentru realizarea analizei au fost utilizate următoarele date:

- ✓ Tabelele de monitorizare (anexa a raportului Anual de Progres 2009)
- ✓ Valorile (target) obiectivelor măsurilor, stabilite pentru întreaga perioadă de programare
- ✓ Valorile indicatorilor de realizare aferente contractelor semnate, prezentate în Raportul anual de Progres PNDR 2009.

S-a comparat costul unitar programat al indicatorilor de realizare pentru perioada 2007-2013 cu costul lor unitar realizat până la 31 decembrie 2009.

Costul unitar realizat se calculează raportând suma valorii publice din contractele semnate la valoarea atinsă de fiecare dintre indicatori la 31 decembrie 2009.

4.2.1. Limitele analizei:

Analiza se realizează pentru sumele alocate și indicatorii pentru fiecare măsură corespunzătorii întregii perioade de programare. Trebuie avut în vedere faptul că există măsuri care nu au fost lansate până la 31 decembrie 2009, motiv pentru care nu există datele în vederea analizării. În acest caz, în cadrul fiecărei axe, se analizează măsurile pentru care se dispune de date.

Nu poate fi determinată o analiză a eficacității reală pentru că sunt omise elemente importante care influențează implementarea Programului, precum fondul de criză economică mondială și lipsa de încredere a piețelor.

Pentru analiza eficienței axelor 1 și 3 a fost luat în considerare costul unitar al indicatorilor contractelor semnate, fără a fi luate în calcul plățile efectuate.

După cum a fost menționat anterior, rezultatele sunt condiționate de faptul că analiza s-a raportat la obiectivele stabilite a fi atinse după 7 ani de implementare a Programului, dar în realitate perioada care a făcut obiectul analizei este de doar doi ani.

Tabel 4: Costul unitar programat și costul unitar realizat al fiecărei măsuri – Analiza eficienței măsurilor

Cod măsură	Măsură	Indicatori de realizare	Obiective 2007-2013	Total realizat-cumulativ din 2007 până în anul 2009	Alocare financiară 2007-2013 (mii Euro)	Valoare contracte semnate (mii Euro)	Valoare plăți efectuate (mii Euro)	Rata de execuție financiară a PNDR	Cost unitar programat	Cost unitar realizat	Eficiența măsurii (analiza cost unitar programat vs. cost unitar realizat)
112	Instalarea tinerilor agricultori	Număr total de tineri fermieri sprijiniți	13.631	507	337.221,5	10.190,0	6.083,6	1,8	24,7	20,1	Costul unitar realizat se situează sub costul unitar programat pentru sprijinirea unui tânăr fermier astfel ca, măsura înregistrează un grad de eficiență Mediu-Ridicată
		Volum total al investițiilor ('000 în Euro)	404.256,2	10.196,0							
121	Modernizarea exploatațiilor agricole	Număr de exploatații care primesc sprijin pentru investiții	43.453	1.522	991.827,9	520.842,7	122.316,9	12,3	22,8	342,2	Costul unitar realizat se situează mult peste costul unitar programat pentru sprijinirea unei exploatații agricole, fapt explicat prin accesarea măsurii în general de către exploatații mari, cu costuri maxime, cu valori ale proiectelor aproape de maximum permis prin fișa măsurii astfel ca, măsura înregistrează un grad de eficiență Redus
		Volum total al investițiilor ('000 în Euro)	1.840.962,0	1.183.660,2							
123	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	Număr total de întreprinderi	3.138	701	1.071.174,1	483.193,4	40.599,9	3,8	341,4	689,3	Costul unitar realizat se situează peste costul unitar programat pentru sprijinirea unei întreprinderi, fapt explicat prin accesarea măsurii de către întreprinderi care au depășit proiecte cu valori aproape de maximum permis prin fișa măsurii astfel ca, măsura înregistrează un grad de eficiență Redus
		Volum total al investițiilor ('000 în Euro)	2.708.792,2	1.285.746,6							
141	Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență	Număr total de ferme de semi-subsistență sprijinite	76.172	6.148	476.077,4	46.110,0	9.207,2	1,9	6,3	7,5	Costul unitar realizat se situează aproape de costul unitar programat pentru sprijinirea unei exploatații de semi-subsistență astfel ca, măsura înregistrează un grad de eficiență Mediu
142	Înființarea grupurilor de producători	Număr total de grupuri de producători sprijinite	1.108	3	138.855,9	91,7	1,6	0,0	125,3	30,6	Deși costul unitar realizat se situează sub costul unitar programat pentru sprijinirea unui grup de producători având în vedere faptul că rezultatele implementării sunt nesemnificative, doar 3 grupuri sprijinite, măsura înregistrează un grad de eficiență Redus
		Cifra de afaceri a grupurilor sprijinite ('000 în Euro)	4.988.000,0	429,6							

211 212	M 211 Sprijin pentru Zona Montană Defavorizată și M 212 Sprijin pentru zone defavorizate- altele decât zona montană	Numărul exploatațiilor care primesc sprijin	719.167	321.842	1.100.838,4	125.290,1	125.290,1	11,4	1,5	0,4	Costul unitar realizat se situeaza sub costul unitar programat pentru sprijinirea unei exploataii din zonele defavorizate, fapt explicabil prin accesarea masurii de catre exploataii cu dimensiuni medii mai mici decât cele estimate inițial astfel ca, masura inregistreaza un grad de eficienta Ridicat
		Suprafața totală angajată (ha)	4.315.000,0	1.961.910,0							
214	Plăți de agro- mediu	Număr total al exploatațiilor agricole	154.867	189.561	963.233,6	144.371,1	144.371,1	15,0	6,2	0,8	Costul unitar realizat se situeaza sub costul unitar programat pentru sprijinirea unei exploataii care acceseaza masura de agromediu, fapt explicabil prin accesarea masurii de catre exploataii cu dimensiuni medii mai mici decât cele estimate inițial astfel ca, masura inregistreaza un grad de eficienta Ridicat
		Suprafață totală sprijinită (ha)	2.698.000,0	1.594.532,0							
		Suprafață fizică totală sprijinită (ha)	2.323.000,0	931.815,0							
		Număr total de contracte	179.867	340.589							
312	Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro- întreprinderi	Număr de microîntreprinderi	9.895	110	383.429,7	16.363,9	2.470,5	0,6	38,7	148,8	Costul unitar realizat se situeaza peste costul unitar programat pentru sprijinirea unei microintreprinderi, fapt explicat prin accesarea masurii de catre microintreprinderi care au depus proiecte cu valori aproape de maximul permis prin fisa masurii astfel ca, masura inregistreaza un grad de eficienta Redus
313	Încurajarea activităților turistice	Număr de noi activități turistice sprijinite	7.665	204	544.222,7	37.674,7	841,0	0,2	71,0	184,7	Costul unitar realizat se situeaza peste costul unitar programat pentru sprijinirea unei activitati de turism rural, fapt explicat prin accesarea masurii de catre beneficiari care au depus proiecte cu valori aproape de maximul permis prin fisa masurii astfel ca, masura inregistreaza un grad de eficienta Redus
		Volum total al investițiilor ('000 în Euro)	837.265,8	108.335,1							

322	Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Număr de comune sprijinite	1.026	311	1.546.087,4	797.092,4	16.439,6	1,0	1.506,9	2.563,0	Costul unitar realizat se situeaza peste costul unitar programat pentru sprijinirea unei comune, fapt explicat prin accesarea masurii de catre beneficiari care au depus proiecte integrate cu valori aproape de maximul permis prin fisa masurii astfel ca, masura inregistreaza un grad de eficienta Redus
		Volum total al investițiilor ('000 în Euro)	1.579.217,9	967.193,3							

Sursa:

Obiective 2007-2013: Tabel G.3 Raport Anual de Progrese PNDR 2009

Alocare financiară 2007-2013 (mii Euro): Tabel G.5 Raport Anual de

Progrese PNDR 2009

Total realizat - cumulativ din 2007 până în anul 2009: Tabel G.3 Raport

Anual de Progrese PNDR 2009

Valoare proiecte aprobate (mil euro): Raport Anual de Progrese PNDR 2009

Valoare plăți efectuate (mii Euro): Tabel G.5 Raport Anual de Progrese

PNDR 2009

Rata de execuție financiară a PNDR: Tabel G.3 Raport Anual de Progrese

PNDR 2009

4.2.2. Axa 1: Îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol și forestier

Cheltuielile totale pentru axa 1 înregistrate pentru perioada 2008-2009 se ridică la 4,4 % din suma totală programată pentru perioada 2007-2013.

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 1 la sfârșitul lui 2009, sunt:

Măsura 111 “Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe”

Această măsură nu a fost implementată până în prezent, astfel încât nu este posibil să se evalueze eficacitatea și eficiența sa.

Măsura 112 “Instalarea tinerilor fermieri”

Gradul de eficacitate este scăzut, datorită faptului că a fost lansată în decembrie 2008.

Nefinalizarea proiectelor în cadrul măsurii conduce la o valoare nulă a creșterii valorii adăugate brute în fermele care beneficiază de sprijin (mil. Euro) și nu permite evaluarea rezultatelor acestora în ceea ce privește instalarea tinerilor fermieri.

Astfel, în perioada de referință, s-au contractat 507 proiecte, respectiv 4% comparativ cu targetul din PNDR de 13.631 de fermieri sprijiniți. Volumul total al investițiilor este de 10.196 mii Euro, reprezentând 2,6% din targetul de 404.256,2 mii Euro fiind efectuate plăți în valoare de 6.083,6 mii Euro reprezentând 1,8% din alocare.

Această măsură prezintă un grad de eficiență mediu așa cum se reflectă în comportamentul costurilor unitare a indicatorilor disponibili: numărul de beneficiari care se instalează în mediul rural prin această măsură.

Măsura 121 “Modernizarea exploatațiilor agricole”

Este semnificativ faptul că, în timp ce numărul beneficiarilor reprezintă doar 3,5%, volumul total de investiții ajunge la 64% din totalul programat. În Comitetul de monitorizare din 2 martie 2010 s-a aprobat ca cele două sectoare, vegetal și animal, să beneficieze de alocări distincte.

Proiectele sprijinite demonstrează o serie de necesități de finanțare superioare estimărilor inițiale, astfel prin bugetul alocat putând să fie sprijinite doar un număr redus de proiecte.

Măsura 121 arată o mare eficiență în mobilizarea investițiilor private, pentru creșterea Valorii Adăugate Brute a exploatațiilor sprijinite, și pentru a pune în aplicare cu succes noi produse și tehnologii.

Numărul exploatațiilor care realizează/introduc noi produse sau noi tehnologii este de 449, ceea ce reprezintă numai 2,1% din obiectivul propus pentru perioada 2007-2013.

Pentru indicatorul creștere VAB în exploatațiile sprijinite (mii. Euro) s-a stabilit valoarea de referință urmând ca în anii următori, în funcție de această valoare să se stabilească creșterea VAB, iar numărul exploatațiilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului este de 102, ceea ce presupune 0,5% din obiectivul propus.

Având în vedere numărul beneficiarilor, așa cum se reflectă în tabel, pentru a finanța un beneficiar, sunt necesare mai multe resurse publice decât cele estimate în etapa de programare a fi alocate fiecărui beneficiar (342,2 mii euro în medie, față de media de 22,8 mii euro programată).

Evoluția indicatorului volumul total al investiției diferă de evoluția celorlalți indicatori aferenți acestei măsuri. Volumul investiției totale generat pe exploatație sprijinită este cu mult superior celui programat: 777.701 Euro/exploatație și respectiv, 42.366,7 Euro.

Pe de altă parte, s-a calculat volumul investiției totale care generează o unitate de bani publici, 1 Euro investiție publică generează 2,29 Euro de investiție totală față de 1,9 programat.

În perioada de referință s-au contractat 1522 proiecte, respectiv 3,5% comparativ cu targetul din PNDR de 43.453 de exploatații. Volumul total al investițiilor este de 1.183.660,2 mii Euro, reprezentând 64,3% din targetul de 1.840.962 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 122.316,9 mii Euro reprezentând 12,3% din alocare.

Măsura 122 “Îmbunătățirea valorii economice a pădurii”

Această măsură nu s-a implementat până în momentul de față, din această cauză nefiind posibilă stabilirea eficacității și eficienței sale.

Măsura 123 “Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”

Prima sesiune a acestei măsuri a avut loc în martie 2008. Luând în considerare gradul de utilizare a resurselor, gradul de eficacitate în ceea ce privește numărul de beneficiari este unul mediu și volumul total al investițiilor realizate ajunge la 47%.

Astfel, numai în cazul volumului investițiilor legate de proiectele sprijinite rata de realizare este în acord cu alocările bugetare. Această situație este legată de faptul că proiectele sprijinite, prezintă o serie de necesități de finanțare mai mari decât estimările inițiale, astfel că prin bugetul alocat se poate sprijini un număr limitat de proiecte.

Numărul de întreprinderi care realizează/introduc noi produse sau noi tehnologii este de 46, ceea ce reprezintă 2,9% din obiectivul propus pentru perioada de programare, rata scăzută de realizare a obiectivului se explică datorită numărului mic de proiecte finalizate la sfârșitul anului 2009.

Pentru indicatorul creștere VAB în întreprinderile sprijinite (mii. Euro) s-a stabilit valoarea de referință urmând ca în anii următori, în funcție de această valoare să se stabilească creșterea VAB.

Cum se poate vedea în tabel, volumul total al investiției generate pe întreprindere sprijinită este cu mult superioară față de cea programată: 1.834.161 Euro / întreprindere, și respectiv 863.222,5 Euro/ întreprindere.

În perioada de referință s-au contractat 701 proiecte, respectiv 22,4% comparativ cu targetul din PNDR de 3.138 de întreprinderi. Volumul total al investițiilor este de 1.285.746,6 mii Euro, reprezentând 47,5% din targetul de 2.708.792,2 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 40.599,9 mii Euro reprezentând 3,8% din alocare.

Măsura 125 “Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii.”

Această măsură nu a produs efecte până în prezent.

Măsura 141 “Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”

Gradul de eficacitate a măsurii este de doar 8% fiind sprijinite 6.148 ferme de semi-subsistență din cele 76.172 stabilite ca target pentru 2007-2013.

În ceea ce privește analiza eficienței, gradul de execuție financiară a acestei măsuri este atât de redus încât această analiză nu este relevantă luând în considerare resursele alocate.

Au fost efectuate plăți în valoare de 9.207,2 mii Euro reprezentând 1,9 % din alocare.

Măsura 142 “Înființarea grupurilor de producători”

Nivelul scăzut de implementare a măsurii datorat sprijinirii a doar 3 grupuri de producători, nu face posibilă evaluarea eficacității acestei măsuri.

În ceea ce privește analiza eficienței, gradul de execuție financiară a acestei măsuri este atât de redus încât această analiză nu este relevantă luând în considerare resursele alocate.

În perioada de referință au fost sprijinite 3 grupuri de producatori, respectiv 0,3% comparativ cu targetul din PNDR de 1.108 de grupuri de producatori. Cifra de afaceri a grupurilor sprijinite este de 429,6 mii Euro, reprezentând 0,01% din targetul de 4.988.000 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 1,6 mii Euro reprezentând 0,001% din alocare.

Măsura 143 “Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”

Măsura 143 nu a produs efecte astfel nu poate fi evaluată eficacitatea și eficiența acesteia.

4.2.3. Axa 2. Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural

Cheltuielile totale pentru axa 2 înregistrate pentru perioada 2008-2009 se ridică la 11,8 % din suma totală programată pentru perioada 2007-2013.

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 2 la sfârșitul lui 2009, sunt:

Măsura 211 “Sprijin pentru zona montană defavorizată” și Măsura 212 “Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană”

Până în decembrie 2009 au fost sprijinite în cadrul măsurii 211 și 212 un număr total de 321.842 exploatații. Suprafața Agricolă Utilizată (SAU) sprijinită, a fost de 1.961.910 hectare.

Evaluarea nivelului de eficacitate în planificarea măsurii pentru a atinge obiectivele este pozitiv.

Pe de-o parte, gradul de execuție financiară este de 11,40 %, fiind printre cele mai ridicate, pe de altă parte, repercusiunea față de indicatorii fizici ai măsurilor indică un nivel înalt de eficacitate.

Eficacitatea măsurilor este ridicată, nivelurile atinse de indicatori se apropie de 45%. Se poate afirma că succesul măsurii se reflectă atât în nivelul realizat cu privire la suprafața totală sprijinită cât și la numărul total de beneficiari.

În perioada de referință au fost sprijinite 321.842 de exploatații, respectiv 44,75% comparativ cu targetul din PNDR de 719.167. Suprafața totală angajată (ha) 1.961.910, reprezintă 45,5% din targetul de 4.315.000 (ha), fiind efectuate plăți în valoare de 125.290,1 mii Euro reprezentând 11,4% din alocarea de 1.100.838,4 mii euro.

Măsura 214 “Păți de agro-mediu”

Până în decembrie 2009 au fost sprijinite un total de 189.561 exploatații respectiv 122,4% din targetul de 154.867 acest lucru explicandu-se prin dimensiuni medii ale exploatațiilor mai mici decât cele estimate inițial.

Suprafața totală angajată prin măsură (ha) a fost de 1.594.532 de ha, având o rată de executare de 59,10% din targetul de 2.698.000 ha, iar suprafața fizică a fost de 931.815 hectare având o rată de executare de 40,11% din targetul de 2.323.000 ha.

Număr total de contracte a fost de 340.589 reprezentand 189,4% din targetul estimat de 179.867 contracte, acest lucru explicandu-se prin faptul că pe aceeași suprafața au fost accesate mai multe pachete decât s-a estimat inițial.

Plățile s-au ridicat la un total de 144.371.070 Euro din cei 963.233.617 Euro alocați pentru această măsură pentru perioada 2007-2013, reflectând o rată de execuție a bugetului de 15%.

Acești indicatori arată faptul că rata de execuție privind numărului de exploatații sprijinite și a contractelor, depășește estimarea făcută inițial iar suprafața totală sprijinită este de 59% din suprafața totală prevăzută în PNDR.

Măsura 221 “Prima împădurire a terenurilor agricole”

Măsura 221 nu a produs efecte în perioada analizată.

A fost lansată în toamna anului 2010. Pentru a garanta mai bună absorbție a fondurilor, Comitetul de monitorizare din 2 martie 2010 a convenit eliminarea condiției conform căreia doar persoanele juridice puteau susține cheltuieli pentru proiecte tehnice.

4.2.4. Axa 3: Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale

Cheltuielile totale pentru axa 3 înregistrate pentru perioada 2008-2009 se ridică la 0,8% din suma totală programată pentru perioada 2007-2013.

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 3 la sfârșitul lui 2009, sunt:

Măsura 312 “Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”

Nivelul de realizare este scăzut în comparație cu obiectivele stabilite în programarea inițială, datorită stadiului incipient de implementare al acestei măsuri.

Numărul de micro-întreprinderi sprijinite este de 110 față de cele 9.895 propuse pentru întreaga perioadă de programare, ceea ce conduce la un nivel de eficacitate de 1,1%.

Un aspect pozitiv, cu un grad de eficacitate medie este numărul de locuri de muncă create. Pe de altă parte, numărul beneficiarilor este relativ scăzut.

La fel ca la măsura 121, trebuie să se menționeze tendința inversă în ceea ce privește numărul beneficiarilor și volumul total al investițiilor realizate, adică volumul total al investiției pe beneficiar este superior volumului total al investiției estimate inițial.

Referitor la locurile de muncă create, numărul acestora a fost de 27, respectiv 0,1% din totalul prevăzut pentru întreaga perioadă de programare. Rata scăzută de realizare a obiectivului se explică datorită numărului mic de proiecte finalizate la sfârșitul anului 2009.

Plățile s-au ridicat la un total de 2.470,5 mii euro din cei 383.429,7 mii euro alocați pentru această măsură pentru perioada 2007-2013, reflectând o rată de execuție a bugetului de 0,6%.

Măsura 313 "Încurajarea activităților turistice"

Numărul total al activităților prezintă indicatori cu un grad scăzut de eficacitate. Astfel, au fost sprijinite 204 activități turistice față de cele 7665 prevăzute pentru întreaga perioadă ceea ce presupune un grad de eficacitate de 3%. Volumul total al investițiilor a fost de 108.335,12 mii euro față de cele 837.265,8 mii euro ceea ce reprezintă un nivel al eficacității scăzut de 13%. Având în vedere volumul investițiilor, prezintă un grad de eficacitate medie, chiar dacă investițiile în infrastructura recreațională și de primire turistică au avut un efect mai mare decât investițiile în marketing și infrastructura de servicii informatice.

Nivelul de realizare este scăzut în comparație cu obiectivele stabilite în programarea inițială, datorită stadiului incipient de implementare al acestei măsuri.

Raportat la obiectivele stabilite inițial, la fel ca și măsura anterioară, această măsură este inefficientă atât în ceea ce privește numărul total de activități turistice cât și tipul de activități prevăzute în această măsură. De asemenea, volumul total al investițiilor pe acțiune sprijinită este mai mare decât cel programat.

Au fost efectuate plăți în valoare de 841 mii euro reprezentând 0,2% din alocarea de 544.222,7 mii euro.

Măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale"

Se observă un grad ridicat de eficacitate a investițiilor realizate, în principal investiții în infrastructura fizică de baza în mediul rural.

Până la data de 30.12.2009, numărul comunelor sprijinite a fost de 311 față de cele 1026 prevăzute pentru întreaga perioadă ceea ce reprezintă un nivel de eficacitate al acestui indicator de 30,31%. Pe de altă parte, volumul total al investițiilor a fost de 967.193,3 mii euro față de 1.579.217,9 mii euro prevăzute, ceea ce conduce la un grad de eficacitate a acestui indicator de 61,2%.

Indicatorii arată o tendință de concentrare a investițiilor în crearea și îmbunătățirea infrastructurii fizice de bază.

Măsura se dovedește a fi eficientă pentru a răspunde nevoilor în diferite domenii de acțiune avute în vedere inițial.

Au fost efectuate plăți în valoare de 16.439,6 mii Euro reprezentând 1,1% din alocarea de 1.546.087,4 mii euro.

4.2.5. Axa 4. LEADER

Cheltuielile totale pentru axa 4 înregistrate pentru perioada 2008-2009 se ridică la 0,0% din suma totală programată pentru perioada 2007-2013.

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 4 la sfârșitul lui 2009, sunt:

Măsura 41 (411, 412 și 413) „Implementarea strategiilor de dezvoltare locală”

Această măsură nu a fost lansată, astfel nu este posibil să se evalueze eficacitatea.

Măsura 421 "Implementarea proiectelor de cooperare”

Această măsură nu a fost lansată, astfel nu este posibil să se evalueze eficacitatea.

Măsura 431 "Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului"

În cadrul sub-măsurii 431.1, au fost semnate 8 contracte pentru fazele 1 și 2, în valoare de 1.704.000 Euro, reprezentând 87,4% din fondurile alocate acestor activități.

Contractele aferente Fazei 3, au o valoare totală de 4.827.472 Euro, reprezentând 49,2% din totalul alocat acestei faze.

Datele colectate cu privire la punerea în aplicare și rezultatele Sub-măsurii 431.1. dovedesc eficacitatea măsurii:

- Formare generală privind abordarea LEADER: 64 de sesiuni din cele 41 prevăzute. (Rata de realizare: 1,56)
- Formare pentru reprezentanții potențialelor GAL-uri: 16 sesiuni dintre cele 15 planificate. (Rata de realizare: 1,07)
- Elaborarea de aplicații pentru selecția Grupurilor de Acțiune Locală: 108 din 200 prevăzute. (Rata de realizare: 0,54)
- Persoane care au absolvit cu succes formarea generală: 1.578 de persoane din cele 1.640 prevăzute (Rata de realizare: 0,96)
- Persoane care au finalizat cu succes formarea specifică: 300 din cele 300 planificate. (Rata de realizare: 1,00)

4.3. Evaluarea globală a măsurilor în funcție de eficacitate, eficiență și ponderea măsurilor

În mod evident, definirea obiectivelor și implementarea măsurilor în vederea atingerii lor, sunt direct legate și de impactul financiar al acestora în cadrul programului.

Plecând de la afirmația anterioară, raționamentul poate fi definit la diferite niveluri:

- Gradul de execuție financiară a măsurilor (plăți efectuate).
- Impactul relativ al acestora asupra bugetului executat (plăți efectuate).

- Gradul de îndeplinire a indicatorilor de realizare (eficacitate).
- Rezultatele obținute și resursele utilizate (eficiență).

În acest sens, evaluarea globală se bazează pe următorii parametri:

- **Ponderea financiară a măsurii pentru 2007-2013:** reprezintă gradul de relevanță financiară a măsurii în alocarea bugetară, și poate fi definită ca procentul de resurse destinate măsurii în comparație cu resursele alocate PNDR-ului, reflectând importanța obiectivelor specifice strategiei alese
- **Gradul de execuție financiară a măsurilor implementate până la 31 decembrie 2009.**
- **Ponderea măsurii în cadrul PNDR în funcție de plățile efectuate:** reprezintă gradul de relevanță a plăților efectuate în cadrul măsurii în totalul plăților efectuate.
- **Eficacitatea măsurii** (analiza efectuată în funcție de contractele semnate și redată în tabelele de monitorizare), în gradul de implementare.
- **Eficiența** (analiza efectuată în funcție de contractele semnate) plecând de la costurile unitare ale indicatorilor fizici calculați.

4.3.1. Măsuri Axa 1

Tabelul de mai jos reprezintă evaluarea globală a măsurilor implementate în cadrul Axei 1, în perioada de evaluare. Din acest tabel, se desprinde faptul că bilanțul global în funcție de ponderea măsurilor, eficacitate și eficiență nu este unul satisfăcător.

În linii mari, în cadrul măsurilor implementate până în luna iunie 2010 se pot defini câteva grupuri principale:

- Grupuri care afectează structurile agricole: 141, 142, 112, cu impact financiar scăzut și diferite grade de repercusiune.
- Grupuri care afectează îmbunătățirea proceselor de producție și de procesare: 121 și 123 cu un impact financiar ridicat asupra bugetului și un grad de repercusiune mediu
- Grupuri de măsuri transversale: 111 și 143 cu un grad de implementare nul.

Tabel 5: Bilanțul măsurilor axei 1

Măsura	Pondere financiară a măsurii pentru 2007-2013	Gradul de execuție financiară	Ponderea măsurii în cadrul PNDR în funcție de plățile efectuate	Eficacitate	Eficiență
AXA 1					
111	Redus	Nul	Nul	Nul	Nul
112	Redus	Redus	Redus	Mediu	Mediu-Ridicat
121	Ridicat	Mediu	Mediu	Mediu-Redus	Redus
123	Ridicat	Redus	Redus	Mediu	Redus

125	Mediu	Nul	Nul	Nul	Nul
141	Mediu	Redus	Redus	Redus	Mediu
142	Redus	Redus	Redus	Redus	Redus
143	Redus	Nul	Nul	Nul	Nul

Gradul scăzut de execuție financiară este un indicator al unui stadiu incipient de implementare a măsurilor. Implementarea măsurilor 111 și 143 ar putea crește gradul de implementare al celorlalte măsuri din cadrul axei 1, mai ales în acele ferme de dimensiuni reduse cu o capacitate mai mică de a răspunde cerințelor impuse prin condițiile de eligibilitate a acestora. Un exemplu elocvent îl reprezintă planurile de afaceri, proiectele de îmbunătățire tehnică, proiectele de diversificare și pregătirea dosarelor de solicitare a finanțării prin PNDR.

4.3.2. Măsuri Axa 2

Aceste măsuri prezintă un grad de execuție financiară mai ridicat decât măsurile din cadrul celorlalte axe. Acest lucru ar putea fi consecința scopului neproductiv al acestora, care facilitează procesul de acordarea a plăților.

În termeni generali, evaluarea globală este satisfăcătoare, deși gradul său de execuție financiară nu se poate considera ca fiind unul ridicat. Impactul relativ al măsurilor este echilibrat în raport cu execuția programului, prezentând un grad ridicat de eficacitate și eficiență.

Tabel 6: Bilanțul măsurilor axei 2

Măsura	Pondere financiară a măsurii pentru 2007-2013	Gradul de execuție financiară	Pondere măsurii în cadrul PNDR în funcție de plățile efectuate	Eficacitate	Eficiență
AXA 2					
211	Mediu	Mediu-Redus	Mediu	Ridicat	Ridicat
212	Mediu	Redus	Redus	Ridicat	Ridicat
214	Ridicat	Mediu-Redus	Ridicat	Ridicat	Ridicat

4.3.3. Măsuri Axa 3

În cadrul axei 3, măsurile supuse evaluării se pot împărți în două mari grupe:

- Măsuri ce au ca scop stimularea investițiilor în producție și servicii, precum și în crearea de micro-întreprinderi: 312 și 313.
- Măsura 322 ce are ca scop contribuirea la garantarea unui anumit nivel de servicii de bază în zonele rurale.

În ceea ce privește prima grupă, aceste măsuri prezintă un grad de execuție financiară foarte redus, având de asemenea un impact specific redus în cadrul execuției financiare.

Sunt disponibile date pentru proiectele finalizate la data de 31 decembrie 2009 (49 proiecte în cadrul măsurii 312). Totuși, gradul de eficacitate a proiectelor contractate în cadrul măsurilor 312 și 313 prezintă rezultate mai bune, răspunzând numărului de locuri de muncă create și volumului de investiție generat, dar cum analiza se face în funcție de valorile declarate, acestea sunt rezultate teoretice. Monitorizarea măsurilor va fi definitorie pentru cunoașterea gradului de îndeplinire a angajamentelor teoretice și prin urmare rezultatele reale în ceea ce privește locurile de muncă și nivelul investiției.

Gradul de eficiență scăzut scoate în evidență rezultatele minime obținute răspunzând numărului de beneficiari și proiecte finanțate, în raport cu un volum al investiției ridicat pe proiect.

De asemenea, gradul scăzut de implementare al acestor măsuri poate pune în pericol succesul investițiilor pe termen mediu.

Astfel, ca și în cazul anterior, analiza efectuată asupra contractelor semnate confirmă devierea dintre bugetul executat (plăți efectuate) și bugetul angajat (contracte semnate) făcând ca, în ciuda prezentării unui indice de eficacitate mediu, impactul specific al măsurii asupra bugetului executat să fie scăzut.

Tabel 7: Bilanțul măsurilor axei 3

Măsura	Pondere financiară a măsurii pentru 2007-2013	Gradul de execuție financiară	Ponderea măsurii în cadrul PNDR în funcție de plățile efectuate	Eficacitate	Eficiență
AXA 3					
312	Redus	Redus	Redus	Redus	Redus
313	Mediu	Redus	Redus	Redus	Redus
322	Ridicat	Redus	Redus	Redus	Redus

5 Coerență, coordonare și stadiul de implementare al Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală

5.1. Coerență și coordonare

PNS menține un nivel ridicat de coerență față de politicile, prioritățile și instrumentele Uniunii Europene, atât la nivelul obiectivelor sale strategice precum și în cazul programării și implementării sale.

Coerența PNS-ului este asigurată pe două căi principale: prima dintre acestea a fost observarea exhaustivă a Liniilor Directoare Strategice Comune, precum și a tuturor indicațiilor de tip legislativ, economic și funcțional în momentul planificării atât a PNS cât și a PNDR. Toate acestea au implicat realizarea unui efort susținut în asimilarea acquis-ului comunitar precum și în constituirea tuturor

structurilor administrative specifice programării, managementului, coordonării, monitorizării și implementării acțiunilor desfășurate.

A doua cale o reprezintă coordonarea continuă, încă de la faza inițială a tuturor instituțiilor și organismelor implicate în planificarea și desfășurarea programelor UE, cu scopul de a garanta complementaritatea sa și crearea sinergiilor pentru a obține o mai mare eficiență a implementării. Astfel se dorește asigurarea atingerii obiectivelor comune de coeziune, dezvoltare social și economică durabilă, creșterea calității vieții, păstrarea și punerea în valoare a resurselor endogene, egalitatea șanselor și creșterea competitivității și echilibrului teritorial.

În acest fel au fost respectate directivele strategice stabilite în cadrul Consiliilor de la Lisabona (2000), și Götteborg (2001) și Bruxelles (2005), precum și Decizia 2006/144/CE a Consiliului privind orientările strategice ale Comunității pentru dezvoltarea rurală.

Toate acestea sunt demonstrate prin faptul că alegerea strategiilor, obiectivelor și măsurilor demonstrează un ridicat nivel de consecvență și coerență: îmbunătățirea competențelor capitalului uman prin intermediul acțiunilor de formare, informare, sensibilizare și asistență tehnică; prin creșterea productivității prin intermediul sprijinirii investițiilor pentru modernizare și inovare; prin protejarea mediului înconjurător și punerea în valoare a resurselor naturale prin finanțarea investițiilor, sprijinirea activităților și consiliere; prin promovarea coeziunii sociale și teritoriale și egalitatea șanselor prin intermediul sprijinului specific acordat persoanelor, întreprinderilor și zonelor cu nevoi speciale; prin creșterea competitivității prin intermediul promovării rețelelor de colaborare; prin promovarea dezvoltării socio-economice prin intermediul investițiilor în infrastructuri, crearea de întreprinderi și diversificarea activității economice; prin implementarea unui model de dezvoltare durabilă prin promovarea proiectelor de reîmpădurire, producerea energiilor regenerabile, menținerea biodiversității și creșterea calității solului, aerului sau a apei; sau creșterea implicării la nivelul tuturor membrilor societății prin susținerea asocierilor și a proiectelor de cooperare.

Linii Directoare Strategice Comune, bazate pe principiile stabilite în cadrul Acordurilor de la Lisabona și Götteborg, reprezintă cadrul pe care s-au stabilit prioritățile PNS și ale PNDR. În acest cadru, obiectivele și măsurile programate sunt o transpunere a priorităților marcate de către LDSC, prin intermediul implementării intervențiilor sectoriale și teritoriale care fac față provocărilor în domeniul creșterii economice, angajării forței de muncă și dezvoltării durabile. Măsurile selectate în fiecare axă de acțiune și resursele alocate lor au răspuns situației, nevoilor și oportunităților observate în faza inițială de pregătire a PNS.

Astfel, în legătură cu Prioritatea comunitară 1 “Îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol și forestier”, eforturile se concentrează pe transferul cunoștințelor, modernizarea, inovarea și calitatea în industria agro-alimentară și în cazul sectoarelor prioritare pentru investițiile în capital fizic și uman. Restructurarea sectoarelor de producție în România pentru a asigura competitivitatea și astfel a garanta creșterea economică și ocuparea forței de muncă, este nevoia cea mai stringentă cu care se confruntă economia, de aceea această axă reprezintă o prioritate fundamentală. Trebuie ținut însă cont de faptul că obiectivul de creștere economică se încadrează într-un context mai larg de dezvoltare rurală durabilă, în acest scop în cadrul măsurilor implementate sunt incluse acelea care au ca scop reducerea efectelor negative asupra mediului și protejarea acestuia.

Prioritatea comunitară 2 “Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural” mizează obținerea prin intermediul diferitelor măsuri în cadrul celor trei dimensiuni comunitare prioritare (biodiversitate; păstrarea și dezvoltarea sistemelor agricole și forestiere cu înaltă valoare de mediu și a peisajelor agricole tradiționale; apa și schimbarea climatică), pe lângă urmărirea obiectivelor specifice ale Rețelei Natura

2000 și ale Directivei Cadru Apă. Alt aspect care iese în evidență în cadrul obiectivelor și măsurilor implementate este sprijinul acordat pentru punerea în valoare a resurselor naturale și optimizarea managementului acestora atât la nivelul creșterii producției cât și utilizarea energiei regenerabile precum și alte produse și servicii.

Chiar dacă Axa 2 a Programului Național de Dezvoltare Rurală este cea care include cea mai mare parte a măsurilor îndreptate spre îndeplinirea acestei priorități, la fel și în cazul celorlalte axe, în mod special în cazul Axei 1, au fost prevăzute acțiuni care să potențeze obiectivele de mediu.

În privința Priorității comunitare 3 “Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale”, nevoile existente cu privire la crearea unor locuri de muncă prin restructurarea sectorului primar cu cel mai mare echilibru la nivel de sector care să garanteze o dezvoltare socio-economică durabilă, fac din aceasta una dintre prioritățile Planului Strategic Național. În acest sens au fost implementate o serie de măsuri care concentrează o parte importantă a resurselor PNDR. Printre măsuri, se remarcă cele îndreptate spre dotarea infrastructurilor și serviciilor de bază, sprijinirea înființării de întreprinderi, sau promovarea sectorului turistic ca oportunitate de dezvoltare a activității rurale.

Îndeplinirea Priorității comunitare 4 “Dezvoltarea capacității locale de creare de noi locuri de muncă și diversificarea economică”, se obține prin intermediul sprijinirii creării Grupurilor de Acțiune Locale care implementează strategiile de dezvoltare locale care tind a îmbunătăți guvernarea și mobilizarea potențialului endogen al zonelor rurale. Astfel, se dorește implicarea și obținerea capacităților diferiților agenți locali pentru a obține obiectivele de creștere și dezvoltare durabilă.

Obiectivele strategice propuse și planificarea măsurilor în cadrul diferitelor axe demonstrează un înalt nivel de coerență, rezultând o serie de acțiuni care sunt complementare între ele și care își potențază posibilele efecte, respectând astfel prevederile Priorității Comunitare 5. În acest sens, crearea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală va contribui la îmbunătățirea aplicării acestor politici, încurajând schimbul de bune practici și cunoștințe în legătură cu strategiile de dezvoltare rurală.

Prioritatea comunitară 6 “Complementaritatea între instrumentele comunitare” are ca obiect garantarea sinergiilor între politica structurală, politica ocupării forței de muncă și politica dezvoltării rurale.

Fiecărei politici europene îi corespund anumite fonduri structurale și/sau complementare. Această separare pe politici specifice a Fondurilor cu acțiune structurală pentru perioada 2007–2013 a rezultat ca urmare a reformei Politicii de Coeziune, necesară în condițiile extinderii Uniunii Europene. În plus, pentru simplificare și pentru a susține reforma Politicii Agricole Comune și a Politicii Comune de Pescuit efectuată în 2002/2003, fondurile pentru agricultură și pescuit au fost transferate către politicile aferente, nemaifiind încadrate în Fondurile Structurale, dar funcționând pe aceeași tipologie.

Astfel, fondurile europene disponibile României în perioada 2007-2013 sunt pentru atingerea obiectivelor politicii de coeziune: Fondul Social European (FSE) și Fondul European de Dezvoltare Regional (FEDR) - fonduri structurale – și Fondul de Coeziune (FC); pentru atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare rurală : Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR) - fond complementar ; pentru atingerea obiectivelor Politicii Comune de Pescuit: Fondul European pentru Pescuit (FEP) - fond complementar.

Conform Regulamentului CE 1698/2005 (art. 5 și art. 60), Programul Național de Dezvoltare Rurală și Planul Național Strategic trebuie să asigure coordonarea cu alte instrumente de PAC, FEDR, FSE, Fondul de Coeziune și FEP. Între aceste fonduri, există însă, în mod evident, sinergii și complementarități, abordarea fiind prin excelență una integrată. Astfel, în cazul dezvoltării zonelor rurale, FSE, FEDR și FC vor juca un rol important alături de fondul principal destinat acestui sector.

Strategia FEADR prevede intervenții eficiente și asigură complementaritatea cu Programele Operaționale pentru Fondurile Structurale și de Coeziune. La baza demarcării dintre fonduri stau criteriile precum: măsuri, obiective, impact teritorial, beneficiari, dimensiunea proiectului, dimensiunea teritorială și tipul acțiunii. Prin asigurarea complementarității dintre FEADR și Instrumentele Structurale, se urmărește realizarea unei acoperiri teritoriale cât mai largi în funcție de tipul de intervenție și de beneficiarii potențiali, precum și de utilizarea celor mai eficiente mecanisme în procesul de implementare.

PNDR este în mod evident complementar cu alte intervenții ale UE în cadrul fondurilor structurale. Obiectivele generale ale PNDR sunt în linie cu Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și se conformează Liniilor Strategice Comunitare care schițează principiile generale de asistență.

Astfel, trebuie făcută o demarcare clară a intervenției FEADR prin intermediul PNDR 2007-2013 față de celelalte Instrumente Structurale ale Uniunii Europene a căror intervenție este reflectată de Programele Operaționale implementate în România. Această demarcare a apărut din necesitatea evitării suprapunerii sprijinului acordat. Complementaritatea PNDR cu celelalte instrumente de finanțare, intervine în special în cazul primelor 3 axe prezente în conținutul său.

Pe parcursul fazei de pregătire a programelor, s-a desfășurat un proces de coordonare instituțională, care a avut drept obiect obținerea unui design complementar programării care va întări sinergiile și va garanta o eficiență mai mare a intervențiilor. Pentru obținerea acestui obiectiv, Cadru Strategic Național de Referință s-a constituit ca document de bază pentru programarea Fondurilor Structurale și a Fondurilor de Coeziune. Această viziune strategică abordează nevoile de dezvoltare socială și economică, propunând soluții cu privire la disparitățile regionale care există în România și sprijină strategiile de dezvoltare ale UE. Astfel s-a produs o planificare integrată și coordonată a priorităților identificate, printre care se numără cele proprii Planului Strategic Național pentru Dezvoltarea Rurală, ceea ce a garantat o puternică corelare între diferitele programări, complementaritatea și coerența sa.

Pe cale de consecință, PNDR descrie o demarcare foarte clară a FEADR față de FEDR, Fondul de Coeziune, FSE și FOP.

Coerența și complementaritatea cu Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune

În România FEDR întrevine prin intermediul Programelor Operaționale și anume prin PO Regional, PO Transport, POS Mediu și POS CCE. PNDR le este complementar acestor instrumente, complementaritatea fiind evidențiată în cazul sprijinului acordat infrastructurii pentru transport (Măsurile 125 și 322 și POS Transport), infrastructura de apă/apă uzată, gestionarea deșeurilor, prevenirea inundațiilor, protejarea naturii, producerea energiei electrice/termice din surse regenerabile, sprijinirea IMM-urilor pentru activitățile productive, privind infrastructura turistică, patrimoniul cultural, prima înființare și dotarea infrastructurii sociale aferente serviciilor și activitățile de investiție în infrastructura educațională.

Intervențiile PNDR sunt complementare investițiilor realizate prin Programul Operațional Regional, intervenții prin care se reabilitează rețeaua de drumuri comunale, locuitorii zonelor rurale beneficiind astfel de serviciile oferite de infrastructura reabilitată. În ceea ce privește infrastructura de învățământ aceasta va fi reabilitată prin POR și în mediul rural. Investițiile din domeniul infrastructurii sociale finanțate prin POR vizează reabilitarea și modernizarea centrelor multifuncționale și rezidențiale în concordanță cu strategia națională din domeniul serviciilor sociale, prin intermediul PNDR se vor finanța investiții privind înființarea și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum centre de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale și investiții noi în grădinițe pentru copii din spațiul rural. PNDR, va susține

microîntreprinderile localizate în mediul rural, precum și pe cele localizate în mediul urban dar care își desfășoară activitatea în domeniul prelucrării primare și secundare a produselor agricole, în timp ce POR finanțează exclusiv microîntreprinderi în zone urbane, cu excepția celor menționate mai devreme. PNDR mai este complementar cu POR și în domeniul sprijinirii patrimoniului cultural.

PNDR finanțează infrastructura de transport în ceea ce privește drumurile comunale, fiind astfel complementar POS Transport care prevede că va susține investițiile aferente drumurilor naționale și autostrăzilor. PNDR asigură efectuarea plăților compensatorii pentru cei ce desfășoară activități care conduc la conservarea mediului, asigurând complementaritatea cu POS Mediu.

În ceea ce privește complementaritatea PNDR cu POS CCE, pentru sprijinirea întreprinderilor din sectorul alimentar PNDR completează operațiunile finanțate prin POS CCE, cofinanțând întreprinderile implicate în activități de producție. Valorificarea resurselor energetice regenerabile sub incidența POS CCE completează acțiunile din PNDR care va suporta proiecte RES ale companiilor implicate în procesarea primară a produselor agricole și proiecte integrate care implică atât procesarea primară cât și pe cea secundară. Programul Național de Dezvoltare Rurală, este de asemenea complementar cu POS CCE în ceea ce privește sprijinul acordat microîntreprinderilor, în sensul în care prin PNDR sunt sprijinite micro-întreprinderile din spațiul rural care desfășoară activități non-agricole, iar prin POS CCE micro-întreprinderile pentru start-up de high tech și spin-off-urile inovative.

De asemenea, intervențiile PNDR sunt complementare și cu Fondul de Coeziune, care acționează prin intermediul POS Transport și Mediu. Sprijinul acordat prin intermediul PNDR interacționează cu sprijinul acordat prin intermediul Fondului de Coeziune în ceea ce privește infrastructura de transport, infrastructura de apă/apă uzată, gestionarea deșeurilor și prevenirea inundațiilor.

Coerența și complementaritatea cu Fondul Social European.

Referitor la complementaritatea cu FSE, instrument ce intervine în România prin POS: „Dezvoltarea resurselor umane” (POS DRU) și POS: „Dezvoltarea Capacității Administrative” (PODCA). Programul Național pentru Dezvoltare Rurală include activități care privesc dezvoltarea resurselor umane și, prin urmare, acest program se afla în relație de complementaritate cu POS DRU. Delimitarea dintre POS DRU și PNDR are la bază tipul de intervenții și nu demarcarea teritorială. În ceea ce privește educația și formarea profesională inițială, POS DRU, prin AP1 „Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere” va oferi, prin intermediul școlilor și liceelor specializate, programe de formare inițială în agricultură, finalizate cu o atestare în acest domeniu. Formarea profesională continuă pentru persoanele din agricultură, agricultura de subsistență și semisubsistentă, va fi realizată în cadrul POS DRU prin AP2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii” sau prin AP5 „Promovarea măsurilor active de ocupare”. Pentru persoanele ocupate în agricultură și în agricultura de subsistență, POS DRU, va finanța în cadrul AP2 doar formarea profesională în vederea calificării (inclusiv recalificarea), ca și pentru celelalte sectoare. Prin AP5 a POS DRU se va promova orientarea, consultanța și formarea în domeniul antreprenorial și în domenii nonagricole.

Prin PNDR, axa 1 „Creșterea competitivității sectoarelor agricole și forestiere” se vor finanța numai programe de formare de scurtă durată (cursuri de bază și specializări) pentru perfecționarea cunoștințelor lucrătorilor din agricultură și silvicultură. Pentru absolvenții acestor cursuri de formare se vor acorda atestate de participare. Referitor la încurajarea îmbătrânirii active, POS DRU va susține măsurile care urmăresc creșterea ratei ocupării. PNDR are în vedere pensionarea timpurie cu scopul de a se transfera exploatarea agricole de la fermierii în vârstă la cei tineri în schimbul unor plăți compensatorii. Astfel,

creșterea competitivității în agricultură va fi urmarită prin stimularea transformării gospodăriilor rurale în ferme agricole familiale cu caracter comercial, precum și prin creșterea clasei de mijloc în zonele rurale prin promovarea tinerilor fermieri și a concentrării exploatațiilor agricole. În ceea ce privește promovarea incluziunii sociale, PNDR va susține măsuri de reabilitare și construire a infrastructurii de bază de mici dimensiuni (drumuri, aducțiuni de apă, sisteme de aprovizionare cu apă curentă) și noi investiții în infrastructura legată de serviciile sociale din zonele rurale. Aceste măsuri completează operațiunile de promovare a incluziunii sociale finanțate în cadrul POS DRU, făcând astfel mai accesibilă implementarea proiectelor de incluziune socială în zonele rurale izolate. Tot în cadrul FSE, operațiunile PNDR completează sprijinul acordat de PO DCA în ceea ce privește măsura de asistență tehnică.

Complementaritatea cu Fondul European pentru Pescuit

În privința complementarității PNDR și a POP, finanțat de către FEP, ambele sprijină dezvoltarea competitivității sectorului, asigurând îndeplinirea cerințelor în privința protejării mediului înconjurător, dezvoltării sociale și calității vieții. Delimitarea între cele două programe se realizează în funcție de beneficiari și activitățile sprijinite.

Programul Operațional Pescuit (POP) finanțează în cadrul axei 4 “Dezvoltarea durabilă a zonelor de pescuit” acțiuni similare ale PNDR, precum strategiile de dezvoltare implementate de Grupurile de Acțiune Locală (PNDR) și Grupurile create prin axa 4 a POP. În cazul în care se produce o suprapunere teritorială a ambelor programe, s-au stabilit unele criterii care delimitează și diferențiază acțiunile acestora. POP sprijină astfel strategiile relative la aceste domenii, sectoare și forța de muncă ocupată în acest sector, în timp ce PNDR exclude aceste activități și beneficiari dintre potențialii săi beneficiari. În plus, alcătuirea GAL-urilor și a Grupurilor POP include diferiți actori. Astfel se evită dubla finanțare a proiectelor și se asigură în același timp complementaritatea acțiunilor.

Coerența cu Programele de Cooperare Teritorială

Pentru coordonarea cu Programele Europene Teritoriale de Cooperare, proiectele depuse în cadrul diferitelor programe sunt supuse consultărilor pentru a asigura că nu se produc cazuri de dublă finanțare.

În cazul concret al Programului Operațional pentru Cooperarea Transfrontalieră România-Bulgaria, PNDR sprijină investițiile private, în timp ce Programul Operațional de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria finanțează investițiile publice și ale ONG-urilor.

Complementaritatea cu măsurile finanțate prin intermediul Fondului European de Garantare Agricolă

Complementaritatea PNDR cu diferitele măsuri finanțate prin Fondul European de Garantare Agricolă este asigurată prin delimitarea domeniilor de acțiune. Acest fond finanțează măsurile de piață și plățile directe, incluse în Pilonul I al PAC, în timp ce FEADR finanțează măsurile de sprijinire a dezvoltării rurale și îmbunătățirea mediului înconjurător, incluse în Pilonul II.

Plata subvențiilor către agricultori în cadrul Pilonului 1 în vederea promovării unei agriculturi competitive, durabile și orientată spre piață, este condiționată de respectarea măsurilor minime de management al terenurilor agricole, printre care menținerea terenurilor agricole în bune condiții agricole și de mediu, ceea ce este complementar cu anumite acțiuni ale Pilonului II, al cărui obiectiv este aplicarea politicilor de mediu cu înalt potențial natural sau zonele defavorizate. De asemenea, în cadrul Pilonului II se finanțează acțiuni de formare, informare și consiliere care au ca scop informarea beneficiarilor pentru a îndeplini în mod adecvat cerințele de eco-condiționalitate ale Pilonului I.

Criteriile și regulile de selecție a proiectelor țin seama de faptul că acțiunile care se finanțează în cadrul Pilonului II nu pot fi obiectul unor investiții prin intermediul altor instrumente. În plus, fiecare proiect finanțat de către Programul Național de Dezvoltare Rurală care este susceptibil de a se încadra în potențialii beneficiari ai măsurilor Pilonului I, este verificat înainte de a fi aprobat pentru a se evita dubla finanțare. Eliminarea practicilor referitoare la dubla finanțare se garantează prin intermediul unui protocol care stabilește coordonarea între cele două agenții de plată.

Delimitarea și complementaritatea cu alte instrumente financiare.

În ultimul rând, există o serie de instrumente financiare naționale sau multilaterale care acționează în acele domenii ca Programul Național de Dezvoltare (formarea, sisteme de informare, modernizarea, protejarea și recuperarea mediului înconjurător, dezvoltarea infrastructurilor, dezvoltarea rurală, sprijinirea investiției în activitățile economice, noile tehnologii ale informării și comunicării, bio-energia și agricultura ecologică), fiind complementare în obiective și acțiuni. În cea mai mare parte a acestor programe se garantează coerența în ceea ce privește obiectivele, măsurile, teritoriile și beneficiarii.

Mecanisme de coordonare.

La nivel regional există opt Comitete Regionale de Evaluare și Corelare Strategică care asigură coerența în dezvoltarea proiectelor, precum și sinergiile între proiectele finanțate de către FEADR, FEP și Instrumentele Structurale în implementarea lor în aceste regiuni. Aceste comitete fac parte din sistemul de management al POR și îndeplinesc funcția de Comitete Regionale de Coordonare ale Cadrului Strategic Național de Referință, coordonând toate programele europene implementate la nivel regional, și transferând informația între partenerii regionali. În cadrul întâlnirilor de coordonare care au loc trimestrial, participă reprezentanții MADR, precum și reprezentanții altor AM și ai Autorității de Coordonare a Instrumentelor Structurale.

La nivel național există organisme care garantează coordonarea între diferitele programe europene. Comitetul Național de Coordonare este instituția care asigură coerența și complementaritatea Instrumentelor Structurale și a celor relaționate cu FEADR și FEP la nivel înalt. Acest comitet este prezidat de către Ministrul Finanțelor Publice și este format din toate instituțiile cu atribuții de Autorități de Management. Comitetul desfășoară întâlniri trimestriale, și în anumite ocazii participă și un consultant al reprezentanților Comisiei Europene.

În conformitate cu articolul 9 punctul 4 al Regulamentului (CE) Nr. 1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006, Comitetul Național de Coordonare (CNC) asigură corelarea dintre intervențiile finanțate cu Fondurile Structurale și cele finanțate prin FEADR și FEP. Atribuțiile CNC, sunt stabilite în Hotărârea de Guvern 457/2008

Acest comitet se subordonează cu funcții mai operative Comitetului Național de Management și Coordonare a Instrumentelor Structurale, care este prezidat de către Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale. Printre membrii acestui comitet se regăsesc responsabilii Autorității de Management ai Programelor Operative (Instrumente Structurale), PNDR și Programul Operativ pentru Pescuit, în afară de reprezentanții MADR. Pe baza acestor întâlniri lunare, acest comitet dezbate problemele de management ale tuturor programelor europene, inclusiv complementaritatea între Instrumentele Structurale, FEADR și FEP.

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale îndeplinește un rol de coordonare la nivel național a asistenței prin intermediul Fondurilor structurale în relație cu UE. Aceasta coordonează pregătirea și funcționarea cadrului legislativ, instituțional și procedural pentru managementul instrumentelor structurale și pe de altă parte programează, coordonează, monitorizează și evaluează utilizarea asistenței financiare nerambursabile. Este, de asemenea responsabil pentru elaborarea și implementarea Cadrului Strategic Național. A fost, de asemenea, cadrul de dezbateră pentru a rafina complementaritatea și liniile de demarcație dintre PNDR și programele structurale, în faza sa pregătitoare.

Pe parcursul pregătirii diferitelor programări a avut loc și un proces de coordonare inter-instituțională, care a pus bazele pentru coordonarea pe parcursul fazei de implementare. Printre alte măsuri, s-a dispus implementarea unei serii de protocoale pentru coordonarea programelor precum și proceduri în vederea schimbului de informații dintre organismele implicate în managementul și controlul acestuia.

În acest fel, se garantează complementaritatea și coerența programelor și se evită suprapunerea finanțării pe două căi principale. Prima cale s-a aplicat în faza de programare, în care s-au dat pașii necesari pentru ca diferitele instrumente financiare să fie operative în mod coerent și pertinent, cu scopul de a obține obiectivele strategice de dezvoltare în România la un nivel cât mai ridicat. Cea de-a doua cale se aplică în faza de execuție, cu participarea reprezentanților diferitelor instituții implicate în organismele de coordonare și control, în plus față de introducerea protocoalelor de verificare a proiectelor și schimbul de informații între programe. Această coordonare, după cum s-a observat, se realizează la diferite nivele: politic și tehnic, național și regional, ceea ce garantează adecvarea programelor și acțiunilor din cadrul lor atât la nivel sectorial cât și teritorial.

5.2. Analiza coerenței și coordonării ajutorului FEADR acordat prin intermediul PNDR în perioada analizată

În cursul **anului 2007**, în cadrul PNDR, nu au existat modificări ale politicilor comunitare și naționale care să aibă repercursiuni asupra coerenței dintre FEADR și celelalte instrumente financiare.

Pilonul I al Politicii Agricole Comune reprezintă baza pentru plățile directe și pentru măsurile de piață având ca scop creșterea competitivității și totodată completează Pilonul II care vizează dezvoltarea rurală și mediul.

România implementează, începând cu anul 2007, schema de plată unică pe suprafață – SAPS (Single Area Payment Scheme) care va contribui la practicarea unei agriculturi competitive, durabile și orientate către piață. Acordarea SAPS este condiționată de respectarea GAEC.

În anul 2008, ca urmare a bilanțului de sănătate al PAC, fermierii români urmează să respecte în totalitate standardele de management nu mai devreme de anul în care aceștia urmează să primească 100% din plățile directe, după cum urmează:

- Anexa III, punctul A din Regulamentul CE nr. 1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2012,
- Anexa III, punctul B din Regulamentul CE nr. 1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2014,

- Anexa III, punctul C din Regulamentul CE nr.1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2016.

Conform Planului European de Redresare Economică, agreat în cadrul Consiliului European din perioada 11-12 decembrie 2008, urmează a se oferi un stimulent pentru economia europeană prin alocarea a 5 miliarde Euro pentru proiecte din domeniul energetic, infrastructură în bandă largă de Internet și proiecte care să se adreseze noilor provocări (schimbări climatice, energie regenerabilă, biodiversitate, gestiunea resurselor de apă, inovație și restructurarea sectorului produse lactate).

Suma aferentă dezvoltării rurale se dorește a fi o completare a sumelor deja disponibile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală. Din această alocare financiară, România urmează să primească un procent de 9,98%.

În ceea ce privește schimbările în politica națională cu potențial impact asupra implementării PNDR, menționăm că în cursul anului 2008 nu au existat modificări care să influențeze în vreun fel implementarea PNDR.

În anul 2009, din suma alocată suplimentar pentru programele de dezvoltare rurală ale statelor membre pentru PERE, României îi revine suma de 101.694.000 Euro, sumă care suplimentează bugetul inițial alocat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală pentru finanțarea unor investiții din domeniul energetic, schimbărilor climatice, energiei regenerabile, biodiversității, gestiunii resurselor de apă, inovației și restructurării sectorului produselor lactate.

Cele 5 priorități rezultate în urma Health Check erau prevăzute în PNDR, fondurile alocate suplimentar din PERE fiind folosite pentru întărirea operațiunilor existente în PNDR, menținându-se în același timp împărțirea financiară inițială între axele Programului.

În ceea ce privește schimbările în politica națională cu potențial impact asupra implementării PNDR, menționăm că în cursul anului 2009 nu au existat modificări care să influențeze în vreun fel implementarea PNDR. Menționăm că, în vederea îmbunătățirii calității implementării PNDR au fost modificate actele normative naționale care reglementează cadrul intern de implementare a măsurilor din PNDR. În acest sens, se remarcă adaptarea legislației în vederea stabilirii condițiilor și modalității de acordare a avansului prevăzut în PNDR pentru beneficiarii publici și privați ai Programului.

Potrivit articolului 82, alin. 2, litera f din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005, Autoritatea de Management are obligația de a se asigura că operațiunile finanțate din contribuția europeană respectă legislația comunitară și națională, respectiv normele în materie de concurență, achiziții publice, protecție și ameliorare a mediului, de promovare a egalității între bărbați și femei și de nediscriminare.

Autoritatea de Management pentru PNDR a subliniat necesitatea respectării regulamentelor și principiilor europene în mai multe documente de referință. Astfel, Ghidurile Solicitanților aferente măsurilor din cadrul PNDR includ informații detaliate și cerințe ce trebuie respectate privind achizițiile publice, dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, ajutorul de stat. De asemenea, criteriile de eligibilitate pentru toate activitățile PNDR includ obligația de conformare cu legislația și principiile europene, evidențiată prin angajamente ale solicitantului, depuse odată cu aplicația pentru finanțare comunitară.

Regimul achizițiilor publice din contractele finanțate prin fonduri comunitare, precum și din finanțarea națională corespunzătoare, trebuie să fie în conformitate cu legislația națională și legislația UE primară și secundară privind implementarea prevederilor referitoare la achizițiile publice.

Pentru asigurarea coerenței cu reglementările UE privind achizițiile publice, autoritățile române au transpus directiva CE/17/2004 și CE/18/2004 prin aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată prin Legea nr. 337/2006 cu modificările și

completările ulterioare. Astfel, OUG nr. 34/2006 vine să răspundă recomandărilor Comisiei Europene de abrogare totală și expresă a Legii nr. 219/1998 privind regimul concesiunilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și celor cu privire la regimul contractelor achizițiilor publice.

Pentru a asigura menținerea în bune condiții agricole și de mediu a tuturor terenurilor agricole și mai ales a celor care nu mai sunt exploatate pentru producție, pe baza cadrului stabilit în anexa IV a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1782/2003, România și-a desemnat la nivel național Bunele Condiții Agricole și de Mediu prin Ordinul comun al MADR/MMP Nr. 30/2010, ceea ce semnifică faptul că România aplică aceleași cerințe de eco-condiționalitate cerute de reglementările comunitare.

În ianuarie 2009, a fost adoptat Regulamentul Comisiei (CE) nr. 73/2009 din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003.

Ca urmare, a fost adoptat Ordinul MAPDR nr. 384/2009 privind aprobarea sistemului de sancțiuni pentru măsurile 214 "Plăți de agro-mediu", 211 "Sprijin pentru zona montană defavorizată" și 212 "Sprijin pentru zone defavorizate, altele decât zona montană" din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013

Potrivit prevederilor art. 16, litera g din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), este necesară respectarea normelor de concurență și după caz, a regimurilor de ajutoare în conformitate cu articolele 87, 88 și 89 din Tratatul de Instituire a Comunității Europene în vederea implementării Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR).

În cadrul PNDR, România, în vederea reușitei măsurilor și cu respectarea prevederilor art. 88 din Regulamentul (CE) 1698/2005, prin Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în calitatea sa de Autoritate de Management a PNDR, a acordat sprijin IMM – urilor pentru investiții prin intermediul a două scheme de ajutor de stat transparente, aferente măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere” din PNDR (XS 13/2008 „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor” și XS 28/2008 "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase"), întocmite potrivit prevederilor Regulamentului Comisiei (CE) nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat.

AM PNDR a elaborat un nou proiect de schemă de ajutor de stat intitulată „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse non agricole”, care să vizeze aceleași domenii de interes ca și cele din schemele anterioare, prin sprijinirea dezvoltării activităților economice ale întreprinderilor, indiferent de sectorul de activitate.

Conform legislației în materia acordării ajutoarelor de stat, proiectul de schemă de ajutor a fost transmis spre consultare Consiliului Concurenței și respectiv spre consultare informală a Departamentului Concurență (DG COMP) din cadrul Comisiei Europene.

Schemele de ajutor au fost instituite prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 211/2008 privind aprobarea schemelor de ajutor de stat "Stimularea IMMurilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa 1 la Tratatul

CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor" și "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase".

Totodată, trebuie menționat faptul că România, prin Anexa V, Capitolul 3 „Agricultura”, punctul b din Tratatul de Aderare a beneficiat pentru 01.01.2007-31.12.2009 de o perioadă de tranziție de 3 ani pentru continuarea schemelor de ajutor de stat existente în perioada de preaderare chiar dacă acestea nu au fost conforme cu reglementările comunitare. După data de 31 decembrie 2009, România nu a mai putut aplica formele de ajutor de stat neconforme.

În acest sens, și-au încetat aplicabilitatea Legea 231/2005 privind stimularea investițiilor în agricultură, industrie alimentară, silvicultură, piscicultură, precum și în activități nonagricole și Legea nr. 218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, FEADR, FEP, FEGA prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare, care prevedeau subvenționarea dobânzii la credite pentru beneficiarii PNDR și respectiv acordarea de garanții la credite din fonduri publice.

În aplicarea măsurilor Axei 3 „Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale” se respecta regula de minimis în vederea asigurării cofinanțării din FEADR. Astfel, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate aceluiași beneficiar nu va depăși 200.000 Euro, respectiv 100.000 Euro pentru cel care își desfășoară activitatea în domeniul transportului rutier, pe durata a trei ani fiscali, perioadă care va fi evaluată pe o bază continuă. Astfel, pentru fiecare nouă acordare a unui ajutor de minimis se va determina suma totală a ajutorului de minimis acordat în anul fiscal în cauză, precum și pe perioada ultimilor doi ani fiscali.

5.3. Stadiul de implementare a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală

În ceea ce privește Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, după cum este prevăzut în PNDR, prin obiectivul său general (de a contribui la implementarea celor patru axe prioritare de dezvoltare rurală în România), aceasta reprezintă o componentă foarte importantă (motorul PNDR) și ea va reuni (în mod voluntar) toți actorii din spațiul rural implicați în dezvoltarea rurală din țara noastră în vederea diseminării informației cu privire la fondurile comunitare, precum și pentru a stimula cooperarea și schimbul de experiență între entitățile active în domeniul dezvoltării rurale.

În acest context, AM PNDR a desfășurat și desfășoară începând cu anul 2007 în mod susținut acțiuni care au drept scop înțelegerea cât mai rapidă și mai completă a rolului și importanței RNDR în implementarea PNDR.

1. Seminarii

În anul 2007 a avut loc primul seminar, „Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală – Nevoi și Activități Specifice” organizat în cadrul Universității Valahia din Târgoviște. Au fost prezente peste 60 de persoane, din care mai mult de 40 au fost reprezentanți ai diferitelor ministere, organizații și alte instituții implicate în dezvoltarea rurală din România. Acest seminar a constituit startul acțiunilor de înființare și implementare a RNDR.

Obiectivele principale ale seminarului au fost de a informa participanții asupra conceptului RNDR - reglementări europene, precum și de consultare cu actori din cele patru axe prioritare ale PNDR, în vederea evidențierii nevoilor și acțiunilor ce pot fi sprijinite prin intermediul RNDR.

Temele de discuție din cadrul acestui seminar au avut în vedere reacțiile participanților la conceptul RNDR, evidențierea nevoilor actorilor implicați în cadrul celor patru axe prioritare ale PNDR, precum și

analiza și stabilirea următorilor pași de urmat în ceea ce privește mijloacele folosite pentru administrarea rețelei.

De asemenea, în cadrul seminarului au fost analizate și s-au prezentat propuneri pentru subiecte precum:

- Structura care va implementa rețeaua și cea care va administra activitățile acesteia;
- Scopul rețelei, precum și tipul relațiilor ce se vor stabili între actori și minister pe de-o parte (la nivel central și local) și pe de altă parte structura interesată de activitățile rețelei.

S-au avut în vedere și subiecte precum:

- Rolul rețelei;
- Activitățile ce pot fi desfășurate în plus față de cele prevăzute de regulament (bune practici, schimb de experiență, sprijin pentru GAL - cooperarea și construcția parteneriatelor);
- Atribuțiile rețelei în ceea ce privește furnizarea de expertiză pentru sprijinirea guvernării locale/GAL-urilor;
- Instrumentele cele mai eficiente de utilizat în cadrul rețelei.

Deși acesta a fost primul seminar ce a făcut referire la perioada 2007 - 2013 de dezvoltare rurală din România (constituind de fapt, startul acțiunilor de înființare și implementare a RNDR) succesul pe care l-a avut este remarcabil, reflectat atât prin modul activ de mobilizare și participare a reprezentanților cât și prin interesul deosebit manifestat față de subiectele supuse discuției.

Astfel, în luna ianuarie 2008 a avut loc cel de-al doilea seminar legat de realizarea și implementarea RNDR. Organizarea acestui simpozion a avut ca obiectiv general consultarea celor mai reprezentativi actori implicați în dezvoltarea rurală din România, în legătură cu modul de realizare a Rețelei Naționale de Dezvoltare din România (RNDR), activitățile ce vor fi desfășurate în cadrul acesteia, aspecte legate de rolul și funcțiile pe care le poate avea aceasta.

La acest seminar au participat peste 70 de persoane, reprezentanți ai diferitelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România (ministere relevante, autorități publice și asociații ale acestora, agenții naționale, institute de cercetare, instituții culturale, sectoare civile și nonprofit, grupuri de acțiune locală, alte parteneriate, grupuri etnice și minoritare, sectoare economice, ferme mici, ferme comerciale, proprietari de păduri, organizații de promovare ale egalității de șanse între genuri – asociații ale femeilor etc., unități de cult – biserici etc., alte organizații care-și desfășoară activitatea în mediul rural). A participat de asemenea, și un expert european.

În cadrul acestuia au fost prezentate informații cu privire la:

- a) Stadiul evoluției PNDR 2007 – 2013;
- b) Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și rezultatele sondajelor (436) cu privire la RNDR, realizate în rândul actorilor implicați în dezvoltarea rurală din România;
- c) Modelul propus pentru RNDR;
- d) Calendarul pentru crearea RNDR, Unității de Sprijin a acesteia (USR), Comitetului Național de Coordonare (CNC), precum și momentul de start în funcționarea RNDR.

În urma acțiunilor desfășurate în cadrul seminarului au rezultat o serie de concluzii cu caracter general și specific cu privire la înființarea și implementarea RNDR și anume:

- a) Fiecare organizație (indiferent de gruparea din care va face parte și indiferent dacă are sau nu reprezentant în CNC) este un membru cu drepturi depline și egale al RNDR.
- b) Fiecare membru al RNDR va face parte dintr-o grupare specifică.
- c) Fiecare membru al RNDR poate fi implicat în Grupurile Tematice de Lucru.
- d) Au fost stabilite aspectele legate de:
 - ✓ modul cum va funcționa RNDR până la finanțare;
 - ✓ procesul de alegere a reprezentanților în CNC al RNDR;
 - ✓ procesul de informare;
 - ✓ procesul de comunicare pus la dispoziție de MADR după aprobarea PNDR.

2. Stabilirea componenței Comitetului Național de Coordonare a RNDR

În vederea realizării unor structuri ale RNDR (Comitetul Național de Coordonare a RNDR - CNC -, Grupurilor Tematice de Lucru – GTL), stabilirii acțiunilor ce trebuie implementate în cadrul rețelei, precum și pentru stabilirea priorității pe care RNDR o acordă așteptărilor membrilor acesteia, au fost realizate o serie de consultări (sondaje, chestionare etc.) cu scopul de identificare a actorilor din spațiu rural (potențiali membri ai RNDR), un rol deosebit în acest caz avându-l DADR - urile din teritoriu. În urma acestei acțiuni au fost identificați peste 450 de actori rurali cu activitate în domeniul dezvoltării rurale realizându-se astfel o bază de date cu aceștia.

În vederea stabilirii componenței CNC a fost inițiat un proces (democratic) de consultare a membrilor RNDR. În anul 2007, a fost realizată doar prima etapă, respectiv cea de desemnare a organizației care urmează să-i reprezinte pe membrii RNDR în CNC.

Acțiunile de consultare a membrilor RNDR în legătura cu aspectele ce privesc realizarea și sprijinirea implementării Planului de Acțiune al acesteia au avut o contribuție însemnată atât în elaborarea fișei tehnice a RNDR (componentă a PNDR), precum și în elaborarea draftului termenilor de referință (componentă a documentației de atribuire – externalizare - a contractului de realizare și implementare a RNDR).

În anul 2008, a fost lansată cea de-a doua etapă de consultare a principalelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România, privind realizarea și implementarea Rețelei Naționale de Dezvoltare în România.

Lansarea celei de-a doua etape de consultare a principalelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România, s-a desfășurat prin transmiterea în rândul acestora a unui chestionar ce cuprinde o serie de întrebări privind unele aspecte legate de realizarea și implementarea RNDR în România, ce fost realizat cu colaborarea Direcțiilor Agricole pentru Dezvoltare Rurală din teritoriu.

Au fost colectate (direct de la organizațiile chestionate - cu care s-a putut comunica prin e-mail, precum și prin intermediul reprezentanților MADR din teritoriu în cazul organizațiilor cu care nu s-a putut comunica prin e-mail) și analizate datele a peste 500 de chestionare transmise din teritoriu de la actorii rurali cărora le-au fost adresate.

Informațiile colectate cu această ocazie se refereau la:

- ✓ grupurile de oameni, comunități, organizații și instituții pentru care lucrează;

- ✓ acoperirea geografică în care-și desfășoară activitatea;
- ✓ structura organizațională (rețea, asociație, uniune);
- ✓ implicarea prezentă și dorința de implicare în principalele activități din domeniul dezvoltării rurale legate de promovarea fluxului de informații, schimbul de idei și bune practici, cooperarea între actorii din mediul rural – la nivel național și internațional, capacitatea de organizare de conferințe, seminarii, cursuri de instruire etc.;
- ✓ propuneri privind structura și rolul RNDR;
- ✓ așteptările actorilor rurali de implicare a organizațiilor pe care aceștia le reprezintă în acțiunile practice din cadrul RNDR;
- ✓ metodele de comunicare cele mai eficiente și mai cuprinzătoare și care vor acoperi cel mai mult spațiul rural/potențialii beneficiari ai RNDR;
- ✓ credibilitatea acordată de fermierii de semi-subsistență și subsistență mai puțin instruiți din satele izolate;
- ✓ tipul de ajutor de care au nevoie mai mult organizațiile implicate în dezvoltarea rurală din cadrul comunităților restrânse;
- ✓ așteptările privind prioritatea pe care o va acorda RNDR diferitelor activități.

De asemenea, chestionarele prevedeau și specificarea opțiunii de a deveni sau nu membru al RNDR. Aceste date au fost utile în activitatea AM pentru PNDR, în ceea ce privește actualizarea bazei de date privind membrii RNDR, precum și la stabilirea unor aspecte din caietul de sarcini, componentă de bază a documentației de atribuire a contractului privind administrarea RNDR.

Componența Comitetului Național de Coordonare (CNC) a RNDR a fost stabilită după desfășurarea celor două etape descrise mai sus și votarea de către membrii RNDR a celor ce-i vor reprezenta în CNC a RNDR. În urma votului a rezultat un CNC al RNDR alcătuit din 25 de membri, fiecare grupă/sub-grupă de actori fiind reprezentată de către cel puțin o organizație.

Împreună cu AM pentru PNDR și Unitatea de Sprijin a Rețelei (USR), CNC se va asigura de eficacitatea și calitatea implementării RNDR 2007-2013.

La prima întâlnire a Comitetului Național de Coordonare (CNC) a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală, au participat membrii CNC (reprezentanți ai grupelor/subgrupelor de membri ai RNDR) și reprezentanți ai APDRP (invitați în calitate de observatori).

Subiectele agendei primei întâlniri a CNC a RNDR au fost următoarele:

- prezentarea și aprobarea proiectului de Regulament de Organizare și Funcționare a Comitetului Național de Coordonare a RNDR;
- prezentarea și aprobarea Planului de Acțiune a RNDR;
- prezentarea și validarea listei cu membrii RNDR;
- informare asupra derulării procedurii de achiziție publică în vederea atribuirii contractului de stabilire a Unității de Sprijin a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală (USR).

Au fost aprobate: lista membrilor RNDR, Statutul și Regulamentul de Organizare și Funcționare a CNC a RNDR, Planul de acțiune a RNDR.

3. Activități de informare

Fiind vorba de un concept nou pentru România (ca și în cazul abordării Leader), nevoia și interesul actorilor implicați în dezvoltarea spațiului rural (cu precădere a membrilor RNDR) de a cunoaște cât mai în detaliu importanța și rolul pe care-l va avea RNDR în rezolvarea problemelor legate de accesarea măsurilor din PNDR, sunt tot mai accentuate.

De aceea, AM PNDR (prin reprezentanții Serviciului Leader și rețea de dezvoltare rurală) desfășoară în mod continuu activități de informare și promovare a RNDR. Aceste activități sunt desfășurate și prin structurile teritoriale ale MADR, dar și direct în cadrul ministerului la solicitările diferitelor organizații care se identifică în activitatea de dezvoltare rurală din România și care doresc frecvent informații cu privire la această componentă a PNDR (inclusiv prin participare, la diferite seminarii și întâlniri pe teme referitoare la dezvoltarea spațiului rural românesc, organizate în diferite județe din țară).

Una din aceste activități este și aceea prin care Serviciul Leader și rețea de dezvoltare rurală a realizat și transmis membrilor RNDR 4 Buletine Informativ care cuprind informații începând cu aspecte legate de RNDR și continuând cu cele legate de PNDR (calendarul de lansare a măsurilor din PNDR și a reuniunilor Comitetului de Monitorizare, stadiul implementării măsurilor din cadrul PNDR lansate până în prezent, forme noi de sprijin financiar, realizare materiale informative, informații privind unele acțiuni viitoare).

4. Atribuirea acordului cadru pentru proiectul „Înființarea și Sprijinirea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală”

Procedura de atribuire a acordului cadru pentru proiectul „Înființarea și Sprijinirea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală” a fost lansată în data de 30 decembrie 2008, data inițială pentru depunerea ofertelor fiind 09 martie 2009.

Ca urmare a unei contestații împotriva Autorității Contractante la documentația de atribuire, s-a modificat data limită de depunere a ofertelor până la 06.04.2009. În termenul de depunere a ofertelor, au fost depuse 8 oferte din partea operatorilor economici. În data de 25.05.2009, Comisia de evaluare a stabilit oferta câștigătoare ca fiind cea depusă de INNOVACION Y DESSARROLLO LOCAL S.L.

În urma transmiterii, în data de 27.05.2009, a rezultatului procedurii de atribuire către ofertanți, au fost depuse contestații privind rezultatul procesului de evaluare, de către 4 dintre ofertanți.

În data de 19.06.2009, Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (CNSC) a emis decizia de soluționare a contestațiilor, care prevedea reevaluarea ofertelor și anularea raportului procedurii de evaluare și a tuturor actelor subsecvente acestuia. Autoritatea Contractantă a hotărât atacarea deciziei CNSC cu plângere la Curtea de Apel București în data de 06.07.2009.

La data de 09.11.2009, Curtea de Apel București a respins plângerea depusă de Autoritatea Contractantă împotriva deciziei CNSC, decizia instanței fiind finală și irevocabilă. Până la finalul anului 2009, Autoritatea Contractantă nu a primit motivarea deciziei Curții de Apel București.

Ca urmare a celor de mai sus, a avut loc o întârziere considerabilă în selectarea entității care urma să administreze RNDR, termenul stabilit inițial pentru începerea activităților organizației care administrează RNDR, fiind 15 noiembrie 2008. În final, la începutul anului 2010 a avut loc o reevaluare a ofertelor propuse.